

a lot got from Dean Butcher
who got them from the widow
of the translator.

J. F. Campbell

November 3. 1882

August 2
1881.

From JWR Campbell
J.P. Nicolson

G. N. R. Co

ATHETHA WAKYA DEEPANYA

OR

A COLLECTION OF

Sinhalese Proverbs, Maxims, Fables &c.

COMPILED AND TRANSLATED INTO ENGLISH

BY

ALEXANDER MENDIS SENANAYAKA

ARATCHY.

—o—

අතින් වාක්‍ය දීපනිය

හෙවත්

පුරුණ සිටි ව්‍යවහාරවූ

සි.හල උපමා නිසමන්.

මොරවුරු පදිත්ති

අලෙස්සු මැන්දිස් සේනානායක

ආරම්භ විසින්

සම්ප්‍රකාශකයා වූ ජී. ජී. ඩබ්ලිව්. බ්‍රැන්ඩන් විසින්.

[All Rights reserved.]

PRINTED AT THE CATHOLIC PRESS, COL:

Synthetic folk-love.

ප්‍රා ර මහ යි.

මේ පොතට අනුග්‍රහයක් කර තිබෙන වාක්‍යයන්
 බොහෝ සෙයින්ම උපමා නම්, බව පෙනේ-නො
 දෙක් භාෂාවලින් ව්‍යවහාරවූ නොදෙක්මත මෙහි
 වාක්‍යයන්හි පෙනෙයි - 'ලලා නැති වලට කණයා
 පණ්ඩියා' යන්නද - 'නිකම් පහිත රිලවාට ඉනීම.
 බැන්ද වගෙයි' යන්නද - 'ඇතිවෙන ගත දෙපෙත්
 තෙත් දැනෙයි' යන්නද - මොදි සමතරනිම් දෙමල
 ව්‍යවහාරයෙහි පවා දක්නා ලැබෙයි - 'ගිණිතක් නැ
 තුව දුමක් නැත්ලා' යන්න නොදෙක් භාෂාවලින්
 බාහුලය ව්‍යවහාරයට නැති පවත්නා නති ශාස්ත්‍ර
 සෙහිවූ වැදගත් නිමැණි - 'කුණුවාලා ඔනාපු කොලේ
 වගෙයි' යන්න 'පුතිමවිජ. කුසගෙන' ගනාදි වශ
 යෙන් පුජිණයන් ආශ්‍රයකිරීම කුණුවස් බැදි තණපත්
 හා සමානෙයි බුඩ බමිසෙහිද ප්‍රකාශයි - 'කකුළුවා දිය
 රත්වෙනකල් කරණ සෙල්ලම වගෙයි' - යන්න 'ලිප
 ගිණි මොලවනතෙක් දිය සැලියේ - සැපයක්මත්
 කකුළුව ඉද කෙලියේ' යි - ලෝවැඩි සහරවෙහිද නිත
 තිබේ - 'ඉඩිබාව කටරුකතණ ඉන්ට බැරිවූනා වගෙයි'
 යන්න ප්‍රකාශවූ කථාව විෂණුයම්ත් තම් පණ්ඩියා
 ගෙ හිතෝපදේශ ග්‍රන්ථයෙහි හා පඤ්චනපත්‍රයෙහිද
 ජානන අටුවාවෙහිද ප්‍රකාශිතයි - 'ගෙයි මස් ගද හි
 බෙහා තෙක් දෙරකඩ බරිගඩි හොරනොවෙයි' යන
 නිම පුතිනිතිමත් ජානබ්ද ගොත්සාලවිස් තම් බමි.
 මාරිත්වනන්සේ විසින් කල ආනන්දකලිප්පුව නමැති
 පොතෙහි පවා ප්‍රකාශයි - මෙසේ ප්‍රසන්න දක්‍රමැතිනම්
 හා ලෝක මාරිත්‍ර බමිදි අනන්ත කරුණු දැනගැණි
 මටත් නම්ව සැරසීමටත් ප්‍රයෝජනවත්වූ මේ කුඩා
 පොත ලෝකයා විසින් සිත් එලවියයුතු එතක් බව
 සලකණු ලැබේ.

සලිල-වැදගත් සිංහල උදහරණ කිහිපයක් බසට රැමි පරිද්දෙන් නගා නැතිකරණට සාහිත්‍යමය අඩුති ක්ෂණිකව හා, සිංහල උදහරණ කිහිපයක් නමින් නැති වීමට හේතු වන්නු නැතිවී ඒවා මතක තිබෙන පමණින් සෙවූ තෙතෙහිම බලාගණව තිබෙන මේ පොතෙන් සාමාන්‍ය ජනතාව බොහෝ ප්‍රයෝජන ලැබෙයි මන් යැයි කල්පණවයි.

මෙම පොතේ මුල් පිටපත නැසී යාම මෙන් අදහස් කළ පියානන්වන අදිරිසන්ද මැනවින් සේනානායක මොරටුවේ මුද්‍රිත වූයේ විසින් මුද්‍රිත පසලොස් අවුරුද්දකට පමණ ප්‍රථම සම්ප්‍රදාය සිංහලෙන් ප්‍රසිද්ධ කරණ ලද්දේය-එය බොහෝදෙනා විසින් සතුවූ සිත් වඩා පිලිගත් හෙයින් පලමු පොතේ තොතිබුන වෙනත් නම් සිද්ධාන්තයක් මුද්‍රිතවුනට ඉඩගුණි හානි වට නගා මා නැති කරමින් වෙනසකොණ සලිල වැදගත් පණකින මනවුන් නිපදවනකුගෙන් අධාර ලබාගොණ ලදවෙහි වරට ප්‍රසිද්ධකලෙමි-මෙහි යම් යම් ප්‍රමාද භේද තිබෙන්නට බැරි නැත-පණකිනොනො මන් රට නිගානොනර මන් පුළුල් උපසාහසව සතුවූවන්ගේ ප්‍ර මානරමි.

A. MENDIS,
Aratchy.

PREFACE.

The following work is a collection of proverbs, maxims, fables &c. (current at the present day among the Sinhalese), the majority of which have been handed down orally from time immemorial. A few however are of recent introduction as is evidenced by their form, though their origin is beyond the remembrance of that mythical personage, "the oldest inhabitant."

The present work is substantially the same as the "Athetha wākya deepenya" published by my late lamented father A. Mendis Mudaliyar. A considerable amount of new matter has been added in the present work besides an English translation and a few notes intended to explain obsolete terms, allusions to antiquated customs &c. which are not known to the generality of readers.

Our readers will find that several proverbs &c. have been left untranslated. This has been the case with those which lose their point and beauty when translated into English and thus appear either utterly tame or entirely meaningless to one who is unable to read the Sinhalese original. Additions made in the proofs have for the most part no English translation subjoined.

It is hardly necessary to tell our readers that many Sinhalese proverbs owe their beauty to alliterations, puns, &c. which cannot be exhibited in an English translation. As instances we may give the following—

කොරේ පිටට මරේ.

උකුල්දෑවේ කොරේට බුකුල් ඇත්තාව සුවවේද ?
උපාදත්තො අපානොගත්.

An observing reader will see that most of the proverbs mentioned in the following pages have their equivalents in other languages. For instance අලුත් ඉලපතෙත් හොඳට පිහදාමෙතවාලු, exactly corresponds to the English proverb, A new broom sweeps well; ලලා නැති වලට කණසා පනවනසා is similar to the Tamil, *විරාචිල්ලා පුළුතුක් පුළුතෙය අභිකාරම්*; and නොනා දිය සිඳි නකල් බලාඋත්තා වනෙයි is equivalent to the Latin, "Rusticus expectat dum defluat amnis."

The compiler cannot be too sensible of the many defects and imperfections of the present work. He however hopes that an indulgent public will over-look them and extend to him the same degree of encouragement and patronage as was accorded to his father.

අනිත වාක්‍ය දීපනිය.

ATHETHA WĀKYA DEEPENYA.

අකලව පලගත් ගොඩිත වගෙයි.

Like an unseasonable fruit.

අඟුර ගලනා සුදුසුකරුණයි ?

Can friction against a stone ever make a charcoal white ?

අඟේ ඉඳි වන කණ කනවාල.

To feed on the ear whilst sitting on the horn.

අටවම්බෙටු නවකුණං පුන්තා වගෙයි.

Eight brinjals but nine taxes.

[A certain man took eight brinjals for sale to a village where there were nine headmen. He returned home empty handed and in utter disappointment as he had to give eight of the headmen a brinjal a piece and to the ninth his basket in order to obtain permission to enter the village.]

අටුව කඩා පුපුළ කඳනවා වගෙයි.

To pull down the loft and make a chair out of the materials.

අඩිපයන් අඩිවත් ගමවල.

Even a step in advance leads to the village.

අඩු කලේ අන කලේ වෙයි.

The water in a half-filled pot shakes.

අඩුව තිබෙද්දී අන පුලුස්සා ගත්තා වගෙයි.

To get the hand burnt whilst having the pincers.

අනංගනං දෙඩවා වනම් පනම අනගන්තා වගෙයි.

Like getting one's defects exposed by speaking nonsense.

අනුන්ට කලාද තමන්ට පලාද.

What you do to others will bear fruit in you.

අනුසාගෙ පොරවටවඩා, තමන්ගේ විදුර, මග ගොදල.
Ones own gum is better than another's axe.

අනුසාගෙ ගෙවුමට තමන්ගෙ ආදරේ පෙන්වන්නා වගෙයි.

To show one's hospitality at the wedding of another.

අනුන්ගේ හිසරදයන් ගොදල.

Even the head-ache of another is preferable.

අකියෙකුට දිනිවල සු : නිවා වගෙයි. (ඒකක්කියක් දිනිවල නැති ඇසුම සුදෙයි නිවා, සු : කොයි හැවිදුයි ඇසුම හක්ගෙඩිය වගෙයි නිවා, හක් ගෙඩිය කොයිනැවිදුයි ඇසුම පොල්වගෙයි නිවා, පොල්වල නැති ඇසුම කොකාවගෙයි නිවා, කොකාවගෙ නැති ඇසුම අත හැඩතර පෙනුණා, එවිට අකියා අනගා බලා අ : නි ! දිනිවල හැටිත් හරියටම අතවැගෙයි නිවාල)

Like the description of curd given to a blind man.

[A person being asked what curd was like by a man who was born blind, said it was white, on being asked what white was like, he said it was like a conch-shell ; when asked again by the blind man what a conch-shell was like, he said it was like the kernal of a cocoanut. "What is a cocoa-nut like" (asked the blindman "It is like a crane" was the reply. "What is a crane like ?" was the next question. The man bent his hand into the shape of a crane and asked the blindman to feel it. The blindman felt the hand and said "Oh after all curd is exactly like the hand."]

අත්බසන් හතරදෙනා ඇතාගෙ ලකුණ නිවා වගෙයි. (තදුල් ඇල්ල අස වගෙඩිය වගෙයි නිවාල, ගොඩේ ඇල්ල අස පැරොල්කඳු වාගෙයි

කිවාලු, කණ් ආල්ලු අස වට්ටිස වගෙයි කිවාලු,
වල්ගෙ ආල්ලු අස බුට්ල්ලු වගෙයි කිවාලු.)

Like the descriptions given by four blindmen of the elephant.

He who touched the leg said the elephant was like a rice-pounder; he who touched the trunk, said the elephant was like the stem of a Pappaya tree; he who touched the ear said the elephant was like a Bamboo-tray while the last who touched the tail said the elephant was like a dried cocoanut flower.

අන්ධයාට මොන පහත් ඒ ලුණද?

What is the use of lamp light to a blindman.

අන දීලා අනනියවින්නා වගෙයි.

Like supplicating a man after placing one's self in his power.

අතුර මැදදී අත්වැල න, චූනා වගෙයි.

Like the breaking of the supporting rope while one has gone half-way along the conpluge [අතුර is the rope connecting cocoanut trees from which toddy is drawn. අත්කොල් is a rope parallel to the අතුර, meant for the support of the toddy-drawer.]

අත් අතුරු ඇත්නම් කොයි ලිඳෙන් දිය ඇත්ලු.

If you have juggery in hand water may be had from any well.

අප්පා නැති එකා අප්පා එක්ව ඉඳිනන කන්ට ඇඹුටා කමෙහි.

Like a fatherless child crying to his father to come and eat with him.

ඉඹුහුවන් දීම අන ආල්වීමෙන් දූකෙයි.

The desire to show one's hospitality could be made out by the way in which the host catches hold of the hand of the intended guest *

* See note 1

අමුවට ඉස්සරවෙලා කාවල පුදිනවාල.

Tares yield a harvest before amu. (*Paspalum*)

(Tares which are of spontaneous growth come to perfection sooner than amu on which much labour is bestowed.)

අඩුකුඟම ගත්ට ගොස් තිබුන ගමත් නැතිවුනා ට ගෙයි.

To lose the village one has by trying to get others.
අඩුකලු කෙනෙක් අඩුගෙණියත්, ඒකලු කෙනෙක් ඒ ගෙණියත්.

He who sows amu will reap amu, he who sows paddy will reap paddy.

[Whatsoever a man sows that shall he reap]

අම්බලම කැඩුනත් ගව්ව කුඹානොවෙයි

The destruction of the ambalama will not shorten the gauwa. (*four miles*)

[Ambalama is a sort of Caravanserai.]

අරිත්ට ඉන්න දිගෙ සෙවනැල්ලත් ඇදල.

Even the shadow of the wife to be divorced is deformed.

අරූප සත්‍රියගෙ පතිව්‍රතාව වගෙයි.

Like the chastity of an ugly woman.

අලව වැඩිල කොස්, ඊටත් වැඩිල භීසරදේ.

Jack is more common than yams and headache more common than Jack.

අල බසනකල් උත්තැකුල, තැම්බෙනකල් ඉත්ට බරිල.

One has patience till yams grow but not till they are cooked.

අලියා මග අඩිපාර සොයා යත්ට කත්තාඩිය බන ගයි.

Spectacles are not necessary to make out the foot prints of an elephant.

අලි විකුණ බැරිවෙලා, කම්පලා විකුණ ගරීයයිද ?
Is it of any advantage to take to selling herbs
after one has failed in the trade of elephants ?

අලි මදිවට ගරක්.

Bullocks too in addition to elephants.

අඳුකතෙල් නැත්නම් කළුතෙල්වත් ගත්වල.

If ash-plantain is not to be had, even black-
plantain would do.

අලුත් ඉලපතෙන් හොඳට පිහදුමෙනවාල.

A new eacle broom sweeps well.

අලුත් පිටට නෝණිය කැඳලවා වගයි.

Like starching new gunny bags.

අලේ ලොකුවට බැස්සොත් ඉහළුළුකාවත් උගෙ අ
මුවත් නොදල.

If yams grow big, it will be to the advantage of
the planter and his wife.

අවිවේස දව්ව මිනිසා ගින්නට පෙරළුවාක්වෙහි.

To push into the fire the man that has been
scorched by the sun.

Eng = Jump from the frying pan into the fire.)

අහසටත් වැදු මවටත් නොදක් නැත්ල.

One's own mother and the sky are never well
spoken of.

අලුතට බල්ලේ මුරන්නා වගයි,

like the barking of familiar dogs.

සල ගෙවල් දෙකේ මහල් ගත්ත දව, ලග ගෙදර
බල්ලා බඩනිත්තේල

When a wedding takes place in two adjoining
houses the dog of the neighbouring house is
left to starve

අිර, වට මත අප්පුත් වෙදගලල.

In a sudden emergency even Matha Appu would
make a doctor.

[Matha Appu is a term of contempt for one who
has not even a smattering of medicine.]

අසිරුවට හිඟුරු වැලෙන් එල්ලෙනවාලු.

In cases of necessity people cling on to the Hinguru creeper.

[Hinguru is a thorny creeper.]

අඟ්වසාව අඟ නෙලාඩුනා වගයි.

Like the horse not getting horns.

අඟ් කැඳුලුවා වගයි - අඟ් හද්දෙතක් එක දුබ්බක නවානාත්ගෙණ හවිලේ කැඳුලුවී මට කවි කරගත සැලියේ දියවකකර ලිපනඩ, එකිනෙකාගෙ මලඟුවලට අත පොවා භාලුමත්නාක මෙන් පෙණීමට අත පෙව්වා මිස ජක්කෙනෙතක් වත් භාලු දුබ්බවේ නැනැ-සැලිය බාලා බැඳ්වාලි නිබ්බෙන් උණුදිය පමණයි.

As the Andiyas cooked cunjee.

[Seven andiyas who happened to be in the same lodging agreed to cook a pot of cunjee for their common use. Each one promised to contribute a handful of rice. A pot of water was accordingly placed over the fire and each of the Andiyas thinking that the others would put in their quota of rice went near the pot and pretended to put in his handful. At last however when the contents of the pot were poured out it was found to contain nothing but water.]

අඟ් වගාල්ල එක ඉතමේ, කොක්කනම් පයීය වෙනකම.

Though Andiyas belong to the same caste, the bags are kept separate *

අඳුමළු ඉරවුමෙන් කන්නා වගයි.

Like eating eel fish with an eacle.

[To get a task which is repugnant to us, performe by others.]

* See Note 2.

අමාරියා රච්චා ගමනල කැත්ත ගැඳෙව්වා වගෙයි.

Like the rustic who got his knife made by imposing on the blacksmith.

A rustic who went to a blacksmith to get a knife made gave the latter only the iron keeping back the steel, thinking by that means to deceive him.

ඉස්මත් වැඩගත්තයි කියා බඩාලාව පියා ගැනුවා ව ගෙයි-එක ගැණියක් ඇඟෙ දුටුව බත්කවන දි නව ඕතැයි කියා සැදීමට ගාරදුන් කරවු දෙන ලැබුණේ නැගැ-ඒ දු දිගගොස් දුටක් වද බත් කවන දිනට දෙත්ට ඕතැයි දෙවනු ඇවිත් බලකර දෙහුවාම, බපමණ ඉස්මත් වැඩ හෝ ගාරගත්තේ මන්ද කියා බඩාලාව ඔහුගේ පියා ගැනුවාය.

Like the Silversmith's father beating his son for undertaking an urgent work.

[A certain woman ordered a pair of earrings for her little daughter to be used on the day of her weaning. The silversmith having failed to give it on the day appointed, she made him promise that he would give it on the day that her grand-daughter would be weaned. The silversmith's father on hearing of the promise his son had made, gave him a thrashing.]

ඉස්මතට කෙ රස් කලන් දෙදෙන් බැරිලු.

A person cannot put his hand in a hurry even into a koreha.

[Koreha is a large pot.]

ඉතා වැඳවිමත්තේ ක නවැන් දුම් වෙන්ලලු.

Excessive fondness for a spouse betokens approaching widowhood.

ඉස අනතා ඇස උරුප්පත්තා වෛසී.

To pat one on the head and pull out his eye.

ඉසව උඩින් කටක් ඇද්ද ?

Is there a mouth above the head ?

ඉසරදේව කෙ විවේ මාරුකලා වගෙයි.

Like changing pillows to get relief from head-ache

ඉස අල්ලන්ටනම් පලමුවෙන් කකුද අල්ලන්ටල.

If you want to touch the head, first touch the foot.

ඉස්කරවෙලා ආ කණුව වඩා, පස්සේ ආ අහ දික්වුනා වගෙයි.

The horn that is of more recent growth than the ear becomes longer than the latter.

ඉස්සාගෙ ඉසේ කුණු හිච ගන මම සුදාසී නිවාල.

Like the sprawn making pretensions to cleanliness despite the filth he has on his head.

ඉනිකලාම ගොදුරෙන් ගාට කෙලාමේ ලෙන් ඇන් නන් නොදුන්නෙයි.

A blow with a pestle will make no impression on one to whom a wink is of no effect.

ඉසිරනා බෙස ලෙව් දවන් ලාවල.

It is a gain even to lick up anything that is running to waste,

ඉබි කබළත් බෙ කනට ඕනෑවෙකවාල.

Even tortoise-shell is used for medicine.

ඉබ්බාගෙප් පස්මෙන්කු , ලලන්තා වගෙයි.

Like asking a tortoise for lock-stitchings.

ඉබ්බාව නිරිතයනා දුනට බැරිවුන කවාව වගෙයි-
දිස හිඟ පමන් ඇතිදින ඉබ්බෙකුට කරුණුවන්
ත කෙ කකු බෙසෙ නා ද සම්බව සතළුවේ උඹ
කවරු ගානා ඉදිකන දින ඇහිනානක අපි උඹ
බෙසා ගෙස් දමාල, උඹ කෙටුවක් ඔහුගන
එල්ලි දේනනා කිනා පහාර්දුකාර කොක්කු බෙ
දෙ . . . රනිබා පිතාභිතව්ව, වමානාර නර්සෙ
ක් ඒ දු . . ; කොකුරෙන් මී ඉබ්බා කුමක් පිණිස

හෙතෙත්තේදැයි ඇසීය-එවිට ඉබ්බා ඊට උත්තරදෙන පිණිස කට ඇරිකාම බිම වැටුනාද.

Like the tortoise who failed to govern his tongue. [Two friendly cranes once met a tortoise who was in search of a pool of water. They promised to take him to a place where there was water, and asked the tortoise to hold by his mouth a stick either end of which each of them would take and fly off with him. The tortoise was strictly enjoined not to open his mouth; and when he was being carried in this manner, on the way a cunning fox called out to the cranes and asked them why they were carrying the tortoise. The foolish tortoise on hearing this opened his mouth to give a reply, when he immediately fell down.]

ඉබ්බා සිංහයාට පරජ කලාද.

The tortoise is said to have vanquished the lion.

ඉලිප්පෙන ලියා හෙයත්තා වගෙයි.

ඉබ්බා දිගේ දමන්නටයි නිකල ඉලුවෙයි කියා කැගැසුවාඵ.

Like the tortoise who cried out "Oh! what a mishap, on being thrown into water.

ඉබ්බෙස් කවද යන්කෝ?

When did tortoises climb up trees?

ඉදිකටුවක් රත්ර පෑකලා මාවද?

What advantage is there even if a needle be changed into gold?

ඉදිකටු මුහුණ තපස් රත්රා වගෙයි.

Like leading an ascetic's life on the point of a needle.

ඉදි ඇඹුවන්ට ඉදි ඇඹිමත්, සට ඇඹුවන්ට සිට ඇඹිමත් නිසිල.

For those who cried standing, we should cry standing, and for those who cried sitting we should cry sitting.

දත්තුවිෂයෙහි ගුලේ කබල්ලාචා වැදී ඔත්තාපා නිව
න් යන්තේ නැත නිවාල.

The ant-eater who forcibly got possession of the porcupine's hole, swore that he would not leave it on any account.

ඉවසිල්ලෙන් සැනසිල්ල ලැබේල.

Patience begets comfort.

ඉවසන පනා රජු යුදයට ජයගොඩයි.

A man of patience is a banner of victory in the battle-field.

ඉරට්ට මෝඩයෙකි නම්ලත් එකා වගෙකි-එක් මෝඩ
යෙක් නැතිනිස අතුල නිදාබසිත්ට යද්දී, බර අ
ඩුකරණ අදහසින් තමන්ගේ නද කරතිබාගත්
වට ඉරට්ට මෝඩයෙකි ඔහුට එහි උන් කෙතොක්
නිවේල.

Like the man who was called double fool,

A certain fool when his boat was in danger of sinking took the pingo he had in the boat on his shoulders with the object of lightening the boat]

උඩුල් ඇවේ කොරේට බුකල් ඇත්තාව, සුවවේද?

Boxing will not set to right a thigh-bone out of joint.

උගුඳුචා ඇටකෙසෙල් නැව, දෙවනුව දැනෙන්නේ.

The wild cat who eats jungle plantain will feel the effects of it afterwards.

උගුඳුචා ඇටකෙසෙල් නැවාවගෙයි- උගුඳුචෙක් හි
කුචිතව ඇටකෙසෙල්කා නද අඩස්සියක් හැදී
වේදනාවෙන් ඉන්ද්‍රිය මේ වේදනාව සුවවුනිනම්
ජීවිතාත්තය දක්වා ඇටකෙසෙල් වොකම් හි
යා සනත්තලෙස ඉඳි සුවවුනායින් පසු, ඇත ක
න්දක ඇටකෙසෙල්කැණක් ඉදී තිබෙන ඉ

සමය දැක, එදා ගොස් අනනා ඇවිත්, පසුවදී ගොස් එක ගෙඩියක්කා, ඉන් පසුවදී ගොස් 'මේ කන්දේ කෙසෙල්ගෙඩි අලුණ නැත' නිසා ඔබ ගත්තතෙක් නා ඇවිත් ඇල්ම අඩක්සිත සුව නොවී මැරුණුය.

As the wild-cat ate jungle plantains.

A wild-cat getting a severe disorder in the stomach by eating wild plantains swore he would never eat them again if he were to get well. Soon after his cure, seeing a bunch of wild plantains on a neighbouring hill he went up to it and handled it. The next day he went to the place and ate one; on the third day he ate to his heart's content, observing that the plantains of that hill were not unwholesome. This time however he got a more severe complaint in the stomach than before, which proved fatal.

උගුරට තොර බෙහෙත් කන්තාවගෙයි.

Like attempting to swallow down medicines without the knowledge of the throat.

උගුලේ අසුවුන නරියා කට ඇරගණ පනාන්ට එද්දීන් මෙන සිතාගෙයි නිදාල.

The opening of the mouth in his death agony by the fox who was caught in a trap was said to be a smile.

උඩවැන්නොත් බි වැටී වේල.

If you jump up, you will also fall down.

උඩ බලා නෙලගැසුවාම නමුත්ගේ මුහුණේ මැටෙන වාල.

If you look up and spit, the spittle will fall on your face.

උදුල්ලේ පස් ඔබතුරටෙයි නිවා.

The earth from the hoe will get into the folds of the cloth about the waist of the person who digs.

උඬිත් හකුරු යටින් කකුරු.

Juggery on the surface, scissors underneath.

උනහුළුවාගෙ දරුවා උඹ මැණිකලු.

The young of the loris is gem to her.

උනහුළුවාගෙ ඇසින් කලුපාත්ට බැරුවා වනෙයි.
Tears will not come from the eye of a loris.

උන වනේ උන වනෙන්ම ගිනිගන්නවාලු.

The fire in a bamboo jungle is produced in the
jungle itself. †

උණු තසා බෙණටත් බැනැ, කැඳි නිසා අහකලන්
ටත් බැනැ.

As it is hot it cannot be drunk, but being gruel it
cannot be thrown away.

උත්තමයින්ගේ ගුණ උත්තමයෝ දනිත්.

Great men will know the good qualities of their
equals.

උදේ සට දින ඇද්ද මිනිගත්, සවස කලේ බිත් ; මි
නිගත් සමසමවුනා වගෙයි.

The man who drew water from morning till even-
ing & the man who came towards evening
and broke the pot, met with the same treat-
ment.

උදුපිලි කෙලේ වැස්ස නිගන දෙකටම එකාකාරයි.

The Undupialy leaf (*Hedysarum*) is the same in
wet weather as in the dry.

උපත්තෙස් ගතිස බලි ඇරිසත් සුවකරන්ට බැරිලු.

Natural deformity cannot be cured even by propi-
tiating the planets.

උපාදායාගේ අපා නොයත්

උපාසකනමට නෝබිඵල බීම.

It does not become an upasakaya (A Buddhist
devotee) to drink toddy.

† Fires are often caused in bamboo jungles by the friction of
the bamboo trees against each other

රුලුවා බලලා නොවෙන්නාක්මෙනි.

The civat-cat will never become a cat.

උපදින්නට ඉස්සර පෙකනිවැල කපනැකැයි?

Could the navel-string be cut before birth?

උ කල දේ උ ගෙණියයි, තෝ කල දේ තෝ ගෙණියයි.

You will reap the fruit of your doings, and he of his.

[This is supposed to have been said by a Buddhist Priest who on attempting to cross a dam was pushed off by one man, but was helped over it by another]

උරන්ට මොන අවිවාරද?

What pickles for pigs.

උරුගෙ ගොස්සේ රත්රන් බැන්දක්මෙනි.

Like covering a pig's snout with gold.

උරෙකුට උරෙක් භාරදෙනවා නොවේලු.

One pig will not dig for another.

උරුගෙ මස් උරෙ අරේ තිබා කපන්නා වගෙයි.

Like chopping the flesh of a pig on its own back.

එක මිනිසෙක් කුරහන් කන්ට බැරුව කෑම අති රවස් සොයා ගියාම, ඒ පලාගේ අසවල් කුරහන් නලො කාලා අතිලි ගෙව්ලොලු.

A certain man being unable to eat Kurahan went in search of a country where he thought better food could be had. On going there however he found that the fingers of the people of that country had wasted by their constantly handling Kurahan porridge.

එක මෝඩෙක් අමුංචි ගැනුටා වගෙයි-ගොරු අල්ලන්ට ගොස් කඩුල්ල උබ් ඉදි එය අසුකර පිටිටගසාගන, ගොරු දෑන දුටන්ට වකගමකලු

නමුත්, මේ අවකාශයේ නිසා ප්‍රචන්ථ බැරිවීම මා අ
නතුරු නොකරන කැරැටුණකි.

Like the way in which a certain fool tied his
truss

[A certain person who had gone out to catch
thieves sat on a stile and unconsciously tied
his truss so as to get entangled in it. Being
however unable to get away when he attempt-
ed to run after thieves, thinking that he was
held down by some one he cried out "Let me
go let me go."]

එක මිනිසෙක් සුනිඳුවල රහ නිවා වනසි-සුනිඳු
නොඳුර සකස් නිවා, උඹ කැව දැයි ඇසුවාම, නැ
ත අපේ අස්සා කිවය, අස්සා කැව දැයි ඇසුවා
ම, නැත නොලඹ ඇත්තෝ කතාවා උන්දු ප්‍රද්‍රි
විසි නිවාල.

Like a certain man's description of the taste of
sugar-candy.

A certain man who said that sugar-candy was
sweet, being asked if he had ever tasted it,
said "no, my brother told me so." On being
further questioned as to whether his brother
had tasted it, he said "No, my brother saw
Colombo people eat it"

එක රචනාට සියාම ආනන්දාට බැරිවීම-නව රචනාට හි
සාම නාරන්ඩ බැරිවීම.

එක මිනිසෙක් පන්සල් ගත් නාවනෙයි-නෙදර ගැහි
පන්සල් අරන් ඇවිත් අනේ! ඔබ්බේ, තවුසේවන්
පන්සල් ගත්ව නරකය ගො පුරුණයාගෙන් ඇ
සුවාම, අනේ බාප් මට ඒවැටේ දැනෙන්නේ නැ
ත නිසා උන්තර පුන්ච්ච ඒකට දැනීමක් කුමට
ද හාමුපුරුණේ නිසා වචනේ කියනවා පමණ
ක නිසා සුනි උන්තර පුන්තාම, මෙම පුරුණයා
පන්සලට පිටත්ව ගියා, එව්ව යා! මේ බැහැර
ක්දැයි උන්තාන්සේ ඇසුවාම මෙම අයත් වලෙස

මනිවැරදි-කොටස , මෙහි පිස්සුවක්ද නිවැරදි මගින් ද ලබා
 සම නිවැරදි-පහසුවක්ද නිසා උත්තරාත්සේ නිවැරදි ,
 එසේම නිසානොකාට පත්සලේ කොල්ලේ දැවී
 ත් හුවිසුව දිවිව-නිනනත් සමනත් පණගලවා
 ගණ ගෙයර දැවත් දකිනත් කෙරේ යයි ! උඩ
 දෙසෙත්සට පහසිල් කරත් සනිසෙත් ඉත්ත පාඩු
 ත්, එක දවසේ පහසිල් කරත් මගේ දැන දැව
 පොඩිවී උණගත්තයි නිවැරදි.

As a certain person received Pansil *
 A certain woman on her return from the temple
 after receiving Pansil, asked the husband why
 he too did not receive Pansil. "I do not know
 how to do it," replied the husband. "What
 you have to do," said the wife, "when you go
 to the temple is to repeat after the priest what-
 ever he tells you." The husband accordingly
 went to the temple. The priest on seeing the
 man, asked him "Hallo man, where are you
 going ? The man too repeated the same words,
 "Are you mad?" said the priest. "Are you mad?"
 rejoined the man. "The priest who had waxed
 very wrath now ordered his attendants to
 give the man a thrashing. This order too was
 repeated by the man in the very words of the
 priest. The man however was given a sound
 thrashing by the priests' attendants. On
 going home he told his wife, that he was
 surprised she looked so healthy after receiving
 Pansil ones a fort-night whereas he had
 caught a fever by receiveing it only once.

එක ගැනියක මතුබලා පිස්සුවා විගස- යලමලද, "ඔ
 බෙන් එකක අමතේ" නිසා නිසා ගැඹුනවුන්
 තවමත් ඒ දැවුවා උත්තරත් පාඩු.

As a woman cried in anticipation.
 A certain woman on the day of her husband's

* See note 3,

death, in order to work on the feelings of the bystanders, cried out that she had a child in her womb. This child however was never born.

ඔක ඔත්තම් තම්බානම් පලාවත් වෙනත්තම් යමු
කාවත් බලාවත් නිසා ගැනියක් කීවාලු.

If we are of one mind, let us live even on herbs, if not let us separate.

එක පත්සලේ දුන්හ මහනුත්තාත්සේලත් කුඩම්චි
ඉරවාගත්තවාලු.

Even the Buddhist priests who live in the same temple come to logger-heads.

එක්ක කතා බොටුම් කපවා වගෙයි.

Like cutting one's throat whilst eating out of the same dish.

එක්ක කහත් බොක්ක වෙනලු.

The dish which is eaten out of is the same, but the stomachs of the eaters are different.

එක් ඇඟකට ද ත්තාම දත්ත් ඇතෙහුත් කපුම් එ
තවාලු.

When one eye is pricked, tears will come out of the other too.

එලිපත් ත් ඉර වා බලලාවගෙයි.

Like the cat on the door-step.

ඒකැලෝත් කැලේප පැත්තාම මුවානේ හිත්මැ
නේ ?

Will the spots of a deer vanish out by his jumping from one jungle to another ?

ඉත්චිලලා ටවහියොත් මොවත් එලිලු.

If the swin goes forward, it will come backward too.

ඔරුවට ලොකු කොල්ලුව වගෙයි.

Like the out-rigger that is bigger than the boat.

ඔරුව පෙරළීම මේ පිට වඩා මේ පිට හොඳෙයි කීම වැරදි.

Like saying that the wrong side of the boat is better than the other; when the boat is upset.

ඉන්නලා බැන්දත්, බැඳලා ඇත්තත් දෙකම එකයි.

It makes no difference whether you beat a person first and then tie him up, or tie up a person first and then beat him.

ඇතාට විදලන් අත උස්වුනයි කීම වැරදි.

Like ascribing the failure of an attempt to hit an elephant to not being able to take proper aim.

ඇතා ගිල්ල දිවුල්ගෙඩිය මෙනි.

Like the wood-apple that was swallowed by the Elephant. *

ඇතා වැරදි කරන කොරගේ නාවන්ට බැරිලු.

Though the Elephant gets lean, it cannot be bathed in a pan.

ඇඟිවෙන ගඟ දෙපෙත්තේදී දැනෙයි.

The tree which will grow could be known when two leaves spring out.

ඇත්තු දඳුදෙනකොට මැද ඟිබෙන තෝර ගැටෙන වාලු.

When Elephants wrestle with their trunks, the cassia-plants that are between them are injured.

ඇතුන් යන පාරේ වටුවෙන් යනවාලු.

Snipes also go on the same path as Elephants.

ඇත්ත කියන්නාට තැබූරුමත් ඉඩතැන්ලු.

The truthful man has no room even in the tavern.

* See note 4

ඇත්ත කිසා පැත්තක් කෑවත් හොඳලු.

No matter even if you eat up a half of one's body after telling him the truth.

ඇත්තෙන් දෙන්නයි, මැද හිත්තත් ඕනෑලු.

There are but two in the bed, each of them wants to sleep in the middle.

ඇපවෙනවා වඩා කැපවෙනවා හොඳලු.

It is better to be one's victim than his security.

ඇතැලපලගෙ වූල වනනමැයි සිතා ඇතැලවූල් දුටු රුවා වගෙයි.

Like rooting out Ehéla (*Indian laburanam*) with the object of destroying the race of Ehéla-pola. †

ඇතැල පෙලනරට බෙරත් ඇද්ද?

Are tom-toms used at an Ehéla Perahera?

[An Ehéla Perahera (*A Buddhist festival*) is never performed without the beating of tom toms which are absolutely necessary for it.]

ඇඟිල්ලෙ තරමට දුදිමත්ට ඕනෑලු.

The swelling of the finger must be proportioned to its size.

ඇඹුනොවළු කිරි එරෙන්නේ.

The mother gets milk when the child cries for it.

ඇල්ලට බැහැලා පාමත් බලන්නා වගෙයි.

Like looking about for footmarks after once getting into a ‡ stream with the object of crossing it.

ඇල්වතුරෙත් පුළුස්සන්නා වගෙයි.

Like burning with cold water.

ඇවිලෙන ගින්නට පිදුරු දමන්නා වගෙයි.

Like consigning straw to a raging fire.

† See note 5

‡ The word ඇල්ල translated by stream here generally means "rapids."

ඇවිද්ද පස දහස්විටි, නෙයි තිබුපාස බලු තොවිටි.

The foot of one who has travelled about, is worth thousands, but the foot of one who has kept at home is not worth a kick.

ඇත තිබෙන මොනර මතට වඩා, ලඟ තිබෙන හසු වූ මහ හොඳේ.

Better is crow-flesh that is at hand, than peacock-flesh that is far off.

කකුළුවා දියරත්වෙනකල් කරණ සෙල්ලමවගෙයි.

The crab plays about in the water (in which he is being boiled) till it gets hot.

කකුළුවා පැත්තෙන් පැත්තට යමින්, පැවවුන්ට නෙ ලින් එන්ට කියනවාලු.

The parent crab who walks crooked, tells its young ones to walk straight.

කටුනාලේ පිපුන මලවගෙයි.

Like a flower blown amongst brambles.

කටුස්සාට රත්රන් පැලඳුවා වගෙයි- රජපුරුවන් දු වුවාම උගහෙන් බැහැගන ඇවිත්, නමස්කාර කරනවා දැක කණේ කඩුක්කමක් දැමීමෙවිද සිට රජපුරුවන් දැක ඉහලට නිසැලු.

Like adorning the chamelion with a gold ornament.

A king who had observed that a chamelion was in the habit of getting down a tree and saluting him whenever he was seen, ordered a gold earring to be put on the chamelion's ear. On the following day however, the chamelion instead of behaving towards the king as before, on seeing him went up the tree and took no notice of him.

කඩන්ට බැරීමල බුදුන්ගේ නමට යුජ් වව්වා වෙයි කිව්වේ.

Like saying of the flower which cannot be plucked "Let it be offered to Buddha."

කණකොකාගෙ සුදුපෙතෙන්ගේ ඉහිඳුනාමල.

The white of a crane appears only when it flies.
[The upper part of the body of a Kanekoka (*A species of crane*) is brown, and the lower is white.]

කණකැස්සා වියසිදුරෙන් අහස බලන්නා වගෙයි.

කණමිඳෙනගෙ තෙල් ඇගෙ ඇස්ගෙරේගෙටත් මදිල.
The ghee obtained from the milk of a blind she-
buffalo is not enough even for a disorder in
her eye,

කපන්ට බැරි අත සිඹින්නා වගෙයි.

To kiss the hand that cannot be cut off.

කපුටාට වගේ කැක්කුම මොවද ?

The pain of an animal's wound is of no conse-
quence to the crow.

කපුරු දව්නැන අලුතැහිල.

Where camphor is burnt no ashes will be left.
කම්මැලියාට දිවස්ල.

The sluggard can prophesy.

කම්මැලිකම පාපයේ මුල් පියාල.

Laziness is the father of sin.

කම්මලේ ඇතිවෙව්ව බල්ලා හෙරේටත් ගහනැත්ල.

The dog that has been brought up in a blacksmith's
shop is not afraid even of thunder.

කරවල වෙලදුමේ ඇවිත් සුදු සඳුන්වල ගණන් කු
මවද ?

What has the seller of dry-fish to do with the price
of sandelwood ?

කරුමෙන් උපන් දරුවාට වෙද කරණින් මොකද ?

What is the use of doctoring a child born to misery.
කලදුටුද වල ඉහින්නා වගෙයි.

Like emptying the pit just at the nick of time.

කල වෙලදුමෙන් අතේ ජඩු එකත් නැතුව ගියාල.
To lose the money one has in his possession by
embarking in a new trade

කල කල දේ පල පලදේ.

You will reap the fruit of your doings.

කළුවා මාරපත් ගියා විගෙයි-නිලමේ කෙනෙකුගේ වැඩකාරයා වන මොහුට කථාකර, කළුවේ තෝ මාරපත් ගොඹන් එන්ට ඔහුගේ කියා නිලමේ ගෙට ගොස් ලියමන අරන්එන්ට ප්‍රථම ඔහු පිටත්ව මාරපතට ගිය ලු-දෙවනු ලා ආවම ඇයි අඬේ ඔහුගේ ගියේ! කියා ඇසුවේ ගොඹන්එන්ට කිලෙස මම ගොස් ආවෙයි කීවාලු.

Like Kaluwa's trip to Márapana.

A certain Nilame told his servant Kaluwa that he was to go to the village of Márapana, intending to send a letter by him. But before the Nilame could fetch the letter Kaluwa started off. Being asked on his return why he went away in that manner, Kaluwa replied that he only did what he was told. He was asked to go Márapana, and he did so.

කළුවාගේ අප්පොවිවි අශ්වයා දැවැද්දට පුත්තා වා ගෙයි-එක් පිටිසර ගමන මව්පිය දෙදෙනෙකුට ඇතුළු සිටි කළුවා නමැති පුත්තා මැරී වින දිනකට පසු, කළුවාගේ පියා ගෙදර නැතිවිටින ඉතා කෙටිවූ ඔහුගේ එම ගෙදරට ආවම, කළුවාගේ මැතිගේ ඔහු දැන උඹ මේ රැවි කෙටිවූවෙලා මොනදැයි ඇසුවේ, මම එලොව ගොස් මෙලොව ආවෙයි කීවාලු-ඔහුගේ එලෙස උත්තර පුත්තේ ඔහු තදබල රෝගාතුරයෙකු වී සිටි නිසයි-එවිට ඒ මෝඩ මව් අපේ කළුවා පුටුවාදැයි ඇසුවාම, එලොවදී ඒ කළුවාට කසාදමාත් දේ මමයි උත්තර පුත්තාලු, එවිට අහන් මගේ බෑතෝ! එලොවදී මගේ පුත්තා උඹටත් පැලදී මට මේවා අරන් පලයන් කියා ගෙදර තුඩුකර හරිදී ඔහු මැණික් පටපිළි යතාදී නොගෙස්සේ

mother on hearing this affectionately embraced the beggar as her son-in-law, and gave him all the jewels and silk that were in the house to be taken to the other world for the use of Kaluhamy & her husband. A little while after the beggar had gone away the Gamarála returned home. The wife then related to him what had happened during his absence. The Gamarála got highly incensed at what he heard. After severely rebuking the wife for her folly, he rode off in the same direction that the beggar had gone with the object of capturing him. The beggar on seeing the Gamarála at a distance went up a tree. The Gamarála too came up to the tree and having tied his horse at the foot began climbing up. The beggar however getting down by a branch untied the horse, and rode off on it as fast as possible. The unfortunate Gamarála who was still on the tree finding out that nothing could be done; shouted out "Son-in-law, tell Kaluhamy that the jewels and clothes are from the mother, but the horse is from me."

කවාච චෝලාවෙන්, ගමන පසින්.

To go on foot after talking of going in a palanquin.

කතෝන් මොනරමනලු තොනතෝන් කපුටුමනලු.

What one has a desire to eat is to him peacock flesh; what one has no desire to eat is to him crow flesh.

කසාකසා කස්බෝචේ, බසින්බසට බස්බෝචේ.

The more you scratch the more you will have to scratch; the more you talk, the more you will have to talk.

කවින් බනලකොලු කිට්ටනවා වගසී.

Like planting potatoe leaves with the tongue.

නසලනොවේ රිඬුනත් මැණික මැණිකවයි.

Though it lie in a heap of filth a jewel is a jewel for all that.

කාගෙ පස්සෙන් හුනුපොඩි තිබෙනවාලු.

In every one's betel-bag there are scraps of chunam.

කාසිපහට වෙස් දහසේ.

The possessor of five coins puts on twice as many airs.

කිකිලි තාරු බිත්තර රුක්කා වගෙයි-සත්තම් දැඩි
වුනාම කුකුල් රුලව එක්කොවී තාරු රුලව එක්
වෙනවා.

Like the hen hatching duck eggs.

කිඹුලා අල්ලනවා ඉවසතත්, කොහිලකටු ඇතොන
වා ඉවසන්ට බැරිඑ.

Even if you could suffer being caught by the crocodile, you cannot endure being pricked by cohile (*Draxontium spinosum*) thorns.

කිඹුලාට මහල් ජෝඩුකලා වගෙයි-තරියා කිඹුලාට එ
කොඩින් මහල් ජෝඩුකරන්ට සතවයි කයකියා,
දිනෙන් දින මනාලිගෙ පියා සම්බවුණේ නැත-
මාමා සම්බවුණේ නැත-අයියා සම්බවුණේ නැත,
යනාදි බොරු උත්තරදීදී කිඹුලාගෙ පිටුපිත්
එතර මෙතරවී ගොස්, ගෝකුණ් කා ඉවරවුනද
මෙතරව ගඟේ ඉන්න කිඹුළින්ට මොන මහල්
ද කියා නරියා ගියාඑ.

Like arranging a match for a crocodile.

A cunning fox who had seen the carcass of a bull on the bank of a river, crossed the river every day on the back of a crocodile on the pretence of going there to arrange a match for the crocodile, The fox kept on cheating the

crocodile for a length of time telling him that the bride's father was away one day, and the uncle on another &c. On the day he ate the last of the carcass, he ran away to the jungle saying in answer to the inquiries of the crocodile, "What marriages for crocodiles that live in rivers?"

කිසි ප්‍රානෙන් ගැලවුනත් කුතා ගෙදර එ-කිසි ප්‍රාන
 දත් වැදුන කෙනෙකුගෙ ඇගේ කුතා නැවරු
 නොත් සුවතරන්ට බැරිල.

Though you escape the crocodile, you will find the lizard at home.*

කිරි කලේකට ගොම මිනක් මුහුනලා වගෙයි.

Like putting little cow-dung into a pot of milk.

කිරිදිවෙහි දෙවිසන්, අකුර සුපුවෙන කලෙකනම්
 වෑත්.

Though washed with milk charcoal will never become white.

කිවොත් සහ නයි, නොනිවොත් වෙනෙර නයි.

If the matter be disclosed it will be ruin of the priest, if not it will be ruin of the Wihara.

[This is supposed to have been said by a person who saw a Buddhist Priest eating a *Wihara* made of flour offered to Buddha.]

කුකුලාට ඉස්කරවෙලා පෙරේ දිව්වා වගෙයි.

Like the tail running before the cock.

කුඩම්මන් ඇවිත් කැවුම් පුත්විකලා වගෙයි.

Although the Aunt had come the cakes were made small.

[This was said by some children, when their Aunt, whilst assisting their mother in making cakes, made smaller ones.]

* See Note 6.

කුටු මිනිනාට කෙලිත්වෙලා යන්ට නිසා බලකලාට
 යන්ට පිලිවන්ද?

Could a hump-backed man walk erect though you
 force him to do so?

කුඩා ඇමක් දලා මහ මාළු මරන්නා වගෙයි.

Like catching a big fish with a small bait.

කුණුමාළු බිතාපු කොළේ වගෙයි.

Like the leaf in which putrid meat had been
 wrapped up.

කුඹුරේ අලි කැව්වාට ගමේ නිඛුන වගෙයි බැන්දෙව්
 වා වගෙයි.

Like tying up the paddy-pounders of the village
 because elephants ate up the corn in the field.

කුලාට අනිකොත් මෙඩිදිළි.

A blow to a wild bull should be given when he is
 in the mud.

කුලිකුරක්කනට ගොස්, ඉම්ගම් කුමටද?

Having come to thrash kurakkan for hire, why
 inquire after the boundaries of the Village?

කුඩැල්ලා මෙන්මේ ඉන්ද්‍රවාට ඉදිද?

Will a leech remain on a mattress though placed
 on it?

කුඩැල්ලාගෙ මුනට දෙසිඇඹුල් මිරිකුවා වගෙයි.

Like squeezing lime juice into the face of a leech.

කුඩැල්ලා එකපලක් අල්ලාගණ අනිත්පල අත්තරී
 නවාල.

The leech lets go his hold of one place when he
 has fixed himself on another.

කෙතට බැඳි පඹයා වගෙයි.

Like the scarecrow in a paddy field.

කෙතේ මුවේ කැව්වාට ගෙදර නිඛුන ගෝණනමට
 නඩිබැව්වාල.

Like beating the elks'-skin which was at home,
 for the damage done by deer to the crop.

කොකාට වරයක් නම්, හිත්තයාටත් වරයක් ලදී.
 If there is a time for the crane, there will be a time for the thitthaya as well.

[*Thitthaya* is a kind of very small river fish.]
 කොකා දිය සිඳෙන කල් බලා උන්නා වගෙයි.
 Like the crane waiting for the drying up of the river.

කොන්ඩේ ඇත්තම් හතරතටම බැන්දූ කිල.
 If you have hair, you can tie it in all four directions.

කොතනද, කාසී, එතනට වාසී.
 Where there is money, there will be gain too.
 කොපමණ වතුර ගැඹුමත් ගොමඩිත්තාගෙ තරවටල.
 However high the water may rise, it will only be up to the neck of the frog.

කොපමණ සාහිතිවුවත්, සීතයා තණකොල නොනසී.
 However hungry a lion may be, he will never eat grass.

කොපමණ වර්ෂාව තුඩුනත්, කැඳන්තා දියපිපාස යෙහිල.
 However much rain there may be, the Kendetta is always thirsty. *

කොරේ පිටට මරේ.
 The pains of death in addition to lameness.
 කොතොඹ ගතට තර්වලවැල ඒතුනා වගෙයි.
 Like the cariville creeper (*Memordica Charantia*) entwined round a Margosa tree.

[Bitterness is characteristic of both the Cariville and the Margosa]
 කොහොඹ ගසේ උපන් පසුවාට හිත්තනැතිල.
 Bitterness is of no consequence to a worm born in a Margosa tree.

* See Note 7.

තදන් ඔනැලු රුවිලන් ඔනැලු.

Both are necessary the beard as well as cunjee.

නැස්බැව් බිත්තර සියගණනක් ලා, කිසි ශබ්දයක් නොකරනත්, කිකිලි එන බිත්තරයක් ලා ගම් කිපේනට ඇසෙන්නට ශබ්දකරණවලු.

The tortoise makes no noise even after laying hundreds of eggs, but the cackling of a hen who has laid one egg, could be heard in several villages of the neighbourhood

නැම භිගයෙන් කෙට්ටුවෙව් සිටි බල්ලා එගෙයි-බා ශ්වණයාගෙ ගෙදර ඉන්න බල්ලා ඉතා කෙට්ටු වී සිටිනවිට, තනළුවේ මම ඉන්න ගෙදර බොහොම නැම භිගෙන ඒකා උඹන් පිහි යමන් කියා මිත්තු බල්ලෙක් ගම්ගැසුවාම, මම ඉන්නේ බ්‍රාහ්මණයාගෙ ගෙදරය, ඔහුට තරඟකරුම බ්‍රාහ්මණදේව්ට බැල්ලිය කියා බතිහුස-ඒ එමෙන් හැටියට බ්‍රාහ්මණදේව් මගෙ දියවියෝය. එවිට බ්‍රාහ්මණයා මගෙ බැතාය, එබැවින් මම නොසම් කියා මාන්නා ආකාවෙන් ඉඳ කෙට්ටුවී සාහිත්තෙන් මැරුණායි.

Like the dog that was getting lean through want of food.

A friendly dog who had observed the dog of a certain Brahamin to be very lean asked the latter to come to his master's house where abundance of food could be had. The lean dog replied "I am living in a Brahamin's house & when the Brahamin gets angry he calls his wife a bitch; and thus she is my daughter and the Brahamin my son-in-law. On this account I cannot leave the Brahamin's house." The dog thus died of starvation through his love of vain-glory.

ගනව හේදමට ඇත නොසෝදා දුන්නා වනෙයි.

ගනෙත් එනොඩ එලිය දැක මෙහොඩ ඉඳිනො පිත
තැපීමට අතපූවාල.

Like the person on the bank of a river who at the sight of a fire on the opposite bank, stretched out his hands with the object of warming himself.

ගනේ යිලල සකාට පිලි මි අන්ගලාවල.

An image is like an *aggalawa* to the Devil who has swallowed down a Buddhist Priest.

[*Aggalawa* a kind of sweetmeat made in the shape of a ball.]

ගන්තා ලිඳට දිය උනනවාල.

A well from which water is constantly drawn, always gets fresh supplies.

ගමට අවමුත් ගනට ඇගැටුවත් විතාසයල.

A vagabond is the ruin of a village, and a parasite of a tree.

ගමරලට කුරුණත් ඇති බව දතෙන් පෙනෙයි.

A rustic who has *kurahan* could be made out by his teeth.

ගමරලලෙ වෛනච්ච වනෙයි.

Like the *Gamarala's* paddy-pounder.

A certain young man visiting his intended bride's house for the first time, was offered a paddy-pounder to sit upon by his mother-in-law. A little while after, the mother-in-law wanted the paddy-pounder in order to get some paddy down from the loft. So she asked the young man to get up for a while, and after finishing her business allowed the young man to resume his seat. After the paddy was dried in the sun the paddy-pounder was wanted a second time, to pound the paddy in. The young man being asked a second time to get up, left

the house in disgust, observing that there was but one paddy-pounder, to sit upon, to stand on, to pound paddy in &c.

ගමමායිසා නැප්පුවා වගෙයි-ගමරලකෙ රුච්චල කප
 වා පනික්කියාව අවුරුද්දට වී මල්ලක් දෙන
 වා-එක්දිනක් පනික්කියා එතවට ගමරල කෙද
 ර නැති නිසා, වී වෙහුවට ගමමායිසා කොන්
 ඩේ නප්පවාගතා ඇ කල කුවෙන් පාරට්ටුකලා
 ළ.

Like the Gama-Maiya's shave.

A certain Gamarāla used to give his barber a bag of paddy every year for shaving him. When the barber came to the house one day during the absence of the Gamarāla, the Gama-Maiya got her own head shaved in place of her husband's beard and boasted of her wise act on her husband's return.

ගමමායිසාලා දෙත්ත ගලලාගෙ සමඟීනම් කිවා ව
 ගෙයි-වෙන කැටවත් කියවත්ට බැරී අන්දමට,
 මගේ ගල ලියනවායයි එත ගැනියක් කිවම, ම
 ගේ ගල ඔය්ට වඩා සමඟීය, උත්තැතෙටම කි
 යවානත්ට බැරී අන්දමට මගේ ගල ලියනවාය
 යි අනිත් ගැනී කිවලු.

Like the respective accounts two Gama-Maiya's gave of the abilities of their husbands.

When one of them said "My husband is very clever, for what he writes nobody else could read," the other observed "My husband is cleverer still, for what he writes, he himself cannot read."

ගමරලකෙ වෙච්චල වගෙයි-ගමමායිසා සත්චුචුතා
 ම ගොස් නැලේ සැඟවෙන නිසා, කොතන සි
 ටිතත් ඔහුකෙ තුවකතුව වදින බව පෙනවන පි
 ඡ්ඡ, ඇතදී සතෙක් වෙච්චිවා නැලේ සඟවා
 ඇවිත්, ගෙදර ඉදි වෙච්චලක්තිවා, අත්ත අස
 වල් නැත ඉප්පා සතාට මම වෙච්චිවිවයි කියා

වැඩිකරවා ඇරියාම, සම්බව් නොනැසිට ඇ
කැලේ සැගවීමට ගියේ නැත්ල.

Like the Gamarala's shot.

The wife of a certain Gamarāla was in the habit of hiding herself in the jungle whenever she happened to fall out with her husband. The Gamarala devised a dodge in order to make her give up the habit by making her believe that he could shoot anything with his gun, wherever it may be. Having shot an animal at a distance, he hid it in a jungle. After returning home he fired his gun and ordered his servant to go to a certain place and fetch the animal that was killed by the shot. The servant went to the place he was asked to go and brought back the animal. Never after this did the Gama-maiya resort to her old habit of hiding herself in the jungle.

ගමිරුට ඇවුලු පතණෙන් සේවයන් එලිසබලා
වාල.

The lamp lit for the headman's use, gives light to the lascoreen too.

ගම්මිරිස්ඇවේ සැර දූතෙන් තේ විකුටාමල.

How hot a pepper seed is, could only be made out by biting it.

ගලපිට වසුලා වගෙයි.

Like sowing on a rock.

ගල ගොදනම් පොළන් ගොදළු

If the grinding stone is good, the cocoanut that it grinds too, will be good.

ගලපිට පොර හාද පොර නොවෙයි.

A struggle on a rock is no friendly-struggle.

ගලාසන වතුරෙන් දේනස් ගත්තත් ලාබල.

It is a gain to take even two handfuls out of water that is running to waste.

ලෙලන් පටිටානගන්ට තැන් කරන් නාස් මෙහි.

Like the attempt to peel off the bark from a rock
 ගල් දහසක් ගැහුණුවත් එකක් වදිලු.

If ten stones are thrown, one would hit the mark.

ගහන තෙහෙත් පැත්වරකාව බලන් තෙහත් නැත්ලු.

The thunder-bolt will not regard even a sweet-jack
 tree.

ගෙ දන් නාටු කොළ පාත්තේ කුමටද ?

What is the use of showing the leaves to one who
 knows the tree.

ගහන්ට ගහන්ට වදින එකත්, වදිත්ට වදිත්ට ගහ
 න එකත් දෙන්නම මෝඩයාලු.

He that cries for mercy the more he is beaten,
 and he that beats the more, the more his
 victim cries for mercy, are both fools.

ගහෙන් වැටුන වදුරු ලෙන් අත්තරින්නා වගෙයි.

The monkey that falls down a tree is forsaken by
 its gang.

ගහෙන් වැටුන මිනිකාට ගොනා ඇත්තා වගෙයි.

Like a bull butting a man who has fallen down a
 tree.

ගසේ තදු උල්කරන්ට නම් නැත.

No need of sharpening the thorns of a tree.

ගසේ මුලින් නොගොස් අහින් යන්ට කියා වගෙයි.

Like attempting to get on a tree from the top,
 instead of from the bottom.

ගලේ කිස කැපීමෙන් කිස පොඩිවනවා මිස ගල
 පොඩිනොවෙයි.

If the head is dashed against a rock, the head but
 not the rock will get smashed.

ගහයට වැහි දෙකලු.

A shower is doubled underneath a tree.

හිතියෙතෙල්ලෝ වැටකාපු එකා කණමැදිදිවාව
ත් නැලූ

The man who has been beaten with a firebrand;
dreads the sight of a fire-fly.

හිත්තක් නැතිව ප්‍රමන් නැතිලූ.

There cannot be a smoke without a fire.

හිත්දරේ පණුවේ දූමිමා වූගෙයි.

හිම ලූලා මිනෙකාල.

The Lula (*Cabul*) that escaped, is said to be the big-
ger one.

හිම හකුරට නාඩත්තේ, හිවෙන හකුර රැකගත්
තේ.

Cry not for the juggery you have lost, but take
care of the juggery you still have.

හිම නුවණ ඇතුත් ලව්වාවත් අද්දවත්ට වැදිලූ.

You cannot draw back past wisdom, even by
elephants.

හිලිමලෙන් ඇතිලූ දතසුද්දේ.

Even in Gilimaleý could be found people with
white teeth *

හිරේට අසුවන ප්‍රචක්තෙඩි වගෙයි.

Like the areacanut caught in the cutter.

ගුරුණටත් අකුරු වරදිනවාලූ.

Even teachers miss letters.

ගෙට කිවට එලිපත්තලූ.

The threshold that is inferior to the house,

ගෙදර මත පොතක් ඇත එකක්වත් මතක නැත කි
වා වලෙයි

You have a big book at home, but you cannot
recollect any thing.

ගෙවලත් මල්ලේ මියො දූමිමාවගෙයි.

ගෙමඩි ලකන් මහින්තා වගෙයි

Like measuring frogs with a laha †

* See Note 8.

† See Note 9.

ගෝකුණට කපුකට්ඨ වහන්නා වගෙයි
 Like crows flocking round the carcase of a bull.
 ගෝමස් කහත් කුලලේ එල්ලාගණ කත්තේ නැති
 ලු.

Those who eat beef do not keep it hanging about
 the neck whilst eating it.

ගොනා එතඟිත්තේ, කව්ඛා මස්ගිත්තේ.
 The bull suffers from the pain of his wound, and
 the crow with a longing to feed upon it.

ගොනාපිට ඝකුරු පවත්තා වගෙයි.
 Like loading a bull with juggery.
 ගොරක නාපු රිලවා වගෙයි-අඟුල නිසා දන හිරි
 වැව් නිසවාගණ ඉත්තවාලු.

Like the monkey that has eaten goraka (*Gam-boy*)*
 ගොලුවාගේ හිත්පුව බිහිත්තට ඇති අත්පොලසත්පුත්
 නාය නිසත්තා වගෙයි.

Like saying "The deaf man on hearing the song of
 the dumb man clapped his hands for joy."
 ගොලුවා පුවු සවිජනස වගෙයි.

Like dumb man's dream.
 ගෝනානලව රුලනැහුවාට නොදැනේ-එ ගල හි
 බෙත්තේ පානපුත්තේ ඉදිරිපිට මුහුදෙයි.

The Gonágala does not feel the beating of the
 waves. †

සෝමා අකුරු ලිවා වගෙයි-රටක ගොස් සිටි පුත්‍රයා
 ලොකු අකුරෙන් ලියමක් ලියද්දී මිත්‍රයෙක් එ
 දැක මේ මොකදැයි ඇසුවට, මගේ අම්මාගෙ ක
 අස් ඇසෙත්තේ නැති නිසා සෝමා අකුරෙන්
 ලියනවයි නිවාර්.

Like writing noisy characters.
 A son who was in a distant country was observed

* See Note 10.
 † See Note 11.

by a friend write a letter to his mother in large characters. On being asked why he wrote such big characters, he replied, 'As my mother is deaf, I write in noisy characters'

ගැරඹි මග පවිනන්තා වගෙයි.

Like sinning by killing rat-snakes.

ගැරඹියා නාසාකරන්ට නොහැකිල.

It is impossible to make a rat-snake a cobra.

ගැරඹිය කෘතර් හිටිය කථාව වගෙයි-එක මිනිසෙකුට ඔහුගේ ගැණුණු ගහනබනිනකල ඉවසා ඉන්ට බැරි ව, පැමිණි විපත කිසිනා අදහසින්, දුරුරටන සිටින ඔහුගේ විත්‍යයකු කොසා නොස් කථාකරමින් ඉන්ද්‍රදේවී, එම ගෞර ගැණුණු පුරුෂයා ව නවිමි සකින් ගැසුවට, ගැරඹිය කෘතර් සිටියාම, සතළුවේ! මෙලෙස දේවල් දූකලා ඇද්දැයි ඇසුවට, ඔහොම ගැහුම් අප රටෙන් සිටියවතවා තවමි, කුමුත් ගැරඹිය කෘතර් සිටියා දුටුවේ අදස කිවාල.

Like the story of the brim round the neck.

A certain man being unable to suffer the ill-treatment he was subjected to by his wife, went to a distant country in search of a friend of his, with the object of acquainting him of his troubles. When the two friends were talking together, the wife of the latter came in a rage and struck his head with a chatty & the brim of which fell round the husband's neck. The unfortunate man turning to his friend asked him if he had witnessed similar things in his country. 'Assaults are common enough in our country too, he replied, "but it is only today that I saw the brim fell round the neck.'

ගෞරවී තරමට වැස්සේ නැතිව.

The amount of rain is not proportioned to the violence of thunder.

එක ඇඟි නැත නරකා තත්තේ නැතිලු.

Where there is grass, cattle do not graze.
 නද සෙනෙස දබර්වල, නද හුලස වැස්සවල.

Excessive fondness precedes a quarrel; strong
 blowing precedes rain.

[Familiarity breeds contempt]

එහි ගත උෂ්ණත්වයේ නැතිලු.

A single tree will not make an orchard.

නාස්නාවෙන් ඇත්තැ හැනවනවාලු.

Ambition begets vexation,

නමත් දරුවාගේ මස් කැකුකැසී නිවොත් අනුන්ගේ
 දරුවාගේ ඇවත් නොනාද ?

Will not the man who threatens to eat up the flesh
 of his own child, eat up the bones of another's
 child ?

නමන්ගේ ගමට වල්ලන්, අනුන්ගේ ගමට පොල්ලන්
 එපාළු.

Vanity in one's own village, and insolence abroad
 are both objectionable.

නමන්ගේ ගෙය්දොර ඇරව්වා, අනුන්ගේ ගෙයර
 බල්ලන්ගහන්ට ගියා වගෙයි.

Like leaving the doors of one's house open whilst
 going to drive away dogs from a stranger's
 house.

තරුණ ගොත් සිහනවට මතළු ගොත් කණ්නලන
 වා වටින්නේ නැතිළු.

The ploughing of young bulls is not worth the
 shaking of the ears of old ones.

තුන්තුකුඩි ගින්න ඒ අතපයමයි.

Though gone to Taticoreen, your hands & feet will
 remain the same.

පෙම්විච්ච කුකුලාව සීත නැතිලු

A wet cock does not feel the cold.

කෙල්පැහි නොනඟ නත නැවුම් කැල්ලන් හොඳේ.
 Even a small piece of sweetmeat for which you do
 not spend jaggery and oil is acceptable.

තොටගවුච්චේ උපත්තාට මොවද බණ බැරිනම්.
 What is the use of being born at Totagamuva if
 you do not know Bana *

නැලෙන ගනකේඩු දුටුවාම, ආචාර්යා උඩ පැන පැන
 නලනවාළු.

When the blacksmith finds a malleable iron he
 hammers it with jumping

නැවැරැම්කාරයාගේ මල්බලිය ඉස්සීමට හැටක් එක
 තුඩුනාළු-ඉන්පසු නවෙකෙක් දුවැවිත් අඟේ
 රේන්දමඟත්මයා ! කලින් මට නොදන්නාවා හ
 රිනැත කියා තෝස්කඩු කීවාල.

When there were sixty men assembled to raise a
 tavern-keeper's Malbalia, another man came
 up running to the tavern-keeper and said,
 "Ah! renter you have done wrong in not hav-
 ing informed me about this in time." †

නැග්ගෙන් නැග්ග උතුම් නැග්ගල.
 A gift of a gift is an excellent gift.

දීඩියම්බල්ලේ බැඳිතිවාගණ, මෙහෙව් බල්ලේ ගෙ
 ණගියා වගෙයි.

Like keeping hunting dogs tied up at home, and
 hunting with curs.

දත අැතිද පොල් කන්ට කීවල.
 Eat cocoanuts while you have your teeth.

දත් තිතට මැද දිව ගැලවෙන්නාවගෙයි.
 The tongue is safe though in the midst of thirty
 teeth.

* See Note 12

See Note 13

දඹුලු විහාරයේ වැදගත් භලාගොස්ත් මග්ගණ වත්
ව නිවාලගෙයි.

Like saying "Perform your devotions at Dambulu-
wihara and on your return kill and bring
some guanos. †

උරුකුණත් කපුටුකුණත් අනනුත් ව එපාල.

Do not throw away a dead child and a dead crow.

දඩම්මාගේ මුළුමනින් සතුන් මරන්නාක් මෙන්.

දහව ප්‍රදානස් නැතිලු.

No wrath against thousand men.

දහව අරණ් පන්සියයට පුන්තා වගෙයි.

Like buying for a thousand, and selling back for
five hundred.

දහනවස විස්ස කලා වගෙයි.

Like changing nineteen into twenty.

දිවියා එල්ලෙන්ගත් ගපන්තමටස, බැරිනමුත් වේ
ගෙටවද?

දිලිප්‍රකම ඉඹුල්පුඵන්වලටත් සැනැල්ලයි.

Poverty is lighter than cotton.

දිනුම්පිලට රෝසියා කියන්නා වගෙයි.

දිව මූල මිනැණි තුඩුනත් හාදසතුල විෂද.

Though there is honey at the root of the tongue,
yet there is poison in the heart.

දිඹුල්මල් ලබමැයි සිතා දිය ඇද්ද වගෙයි.

Like watering a wood-apple tree with the hope of
getting flowers. §

දිවපුර, ඉදිරියේ නෙයේ බවලාද කණමැදිරියේ?

How can a fire-fly shine in the sun?

දිවියා බුතාව මොවද නිස නැත්තම්.

What is the use of being a tiger if there be no
claws.

† See Note 11

§ See Note 15

දිව් දුටු මුවා වගෙයි.

Like the deer who has seen a tiger.

දිව් පමණට පහත.

Panting will be proportioned to the distance run.

දියයටින් වෙඩිත්තෙන් නාස්මෙහි.

Like shooting from under water.

දිය මිහිතැන්නට බිහින්නා වගෙයි.

Water always flows down the lowest place.

දිගේ ඇඳි ඉර වගෙයි.

Like a line drawn on water.

දිසාව හොඳ නමුත්, දශාව නරකනම් හිල ලබන්ට
බැරිල.

Though the disawa is friendly, yet if the time
(*dasawa*) be unlucky, no rank could be obtain-
ed.

[Dissawa in the time of the Kandyan Kings was
an official of high rank. The term is now
applied to a Government Agent.]

දුෂ්පතුවන්ටම වෙයි අමාරුව.

Every difficulty is to the poor.

දුවන්ට ඇරලා වල්ගෙ අල්ලන්නා වගෙයි.

Like catching hold of the tail of an animal after
allowing it to run away.

දුවන්නන් පස්සේ දිව්වා වගෙයි.

Like running after runners without knowing why
they run.

දුවන්ට බැරි අසගෙ ලය ගලල.

He has a heart of stone, who is not able to run.

දුවන මුවන් දැක නොදමන් නෙඳි පලා.

Do not throw away the herbs you have plucked at
the sight of running deer.

දුවට අසුච්චන සිටලා වගෙයි.

Like the Jackal cast upon an Island.

දුටුලි ඇවුස්සුවොත් හිසට දුටුලි නහයි.

If you raise the dust, it will rise up to your head.

දෙපැත්ත දුත්තෙල් ගාත්තා වගෙයි.

Like daubing anything with Buffalo ghee on both sides.

දෙවේලේ දකින කුකුලාගෙ කරමලා, එවේලේ පෙනෙයි සකසේම සුදුවලා.

The comb of a cock seen twice a day will appear to be as white as a Conch-shell.

දූතමුත්තොත්, මෝඩවෙතවාලු.

Even wisemen are sometimes out-witted.

එමිත් නපුරුභාමි තමුත් කටනඳුලු

තමිබුට කබල්ගැවා වගෙයි--වංශය හොඳ හිසා දිලි
දුකම් නොබලා දු දිනදීමෙන් පසු මව්පියෝ දුටු
හිසත් දැකීමට ගියද, කැමදීමට නැති වේන
යෙන් කබලක් ලීපනවා තමිබුට කබල්ගැතටයි
කියා කබල්ගැවාලු,

Like one stirring up the honour in an old pan.

The parents who had given away their daughter in marriage to a poor man on account of his high birth, went to see the daughter sometime after the marriage. The daughter had nothing in the house to offer her parents to eat; so in a fit of rage she went and placed an old pan on the hearth and pretended to show as if she were stirring up its contents. When asked by the old pair what she was about, she replied "I am trying to fry the honour you got for me."

එමිත් කොස්ටන්තේ, පමිඞා කරට පොලොසුත්
තැත්තේ.

Though by name it is Coswatte (*Jack Estate*) yet one cannot find in it even a young jack to eat,

නායනන් අස නායදුන් අසගේ වාලාල.

The debtor is the slave of the creditor.

නායාට පොල්ල වැරද්දුවා වගෙයි.

Like missing the blow to a cobra.

නායාගෙ පැව්වා ගැරභිකාකරණ්ව බැරිල.

It is impossible to make a young cobra a rat-snake.

නායා පෙහේකරණ්වා දූක ගැරභිකන් කැබලිත්තක්
බැහැගණ නැවුවාල.

Having seen the cobra spread out its hood, the
rat-snake also danced with a pot-herd in its
mouth.

නරිකා කුකුලා කැලේ සහවා පොල්පලල්ලු බැහැග
ණ දුවනවාල.

The fox hides the fowl in the jungle, & runs about
with a cocoanut husk in its mouth.

නාකෙත් ඉහල ගැඹ් වතුර කොපමණ ගැඹ්වත් එ
කල.

It makes no difference if the water which is
already above the nose, rises higher.

නිකම් සත්ව බැරි උමනෙයි කුණුකුල්ලක් බදගණ ස
ත්ව කිවාවගෙයි.

Like asking a person to go with a winnow of
chunam along a subterranean passage, which
scarcely affords him a passage.

නිකම් පනිතා රිලවාට ඉණ්මණ් බැත්දවගෙයි.

Like making ladders for monkeys who can climb
up without them.

නිකම් හඬන මුත්තාට මුහුදුරෙක් මැරැණ වගෙයි.

Like the death of a grand-son to a grand-father
who weeps for nothing.

නිකම් තාටන සකාට අහුරැ දුම්මල අල්ලුටා වගෙ
යි.

Like placing burning resin & coal before a devil,
who dances without anything.

එදන සිංහයා නැඟුටුවා හැරීම සුවතාව සුරැකො
වෙයි.

It is unwise to rouse a sleeping lion,

එදීමක සැප නොදනීදු.

One who is sleepy cares not for comfort and ease,

එදිවර ඉන්ව නොපිළිවන්වම ඒත්තමුකමේ නො
යන්.

Do not turn out a midwife if you cannot remain
without sleep.

එවට ඇම්බැට්ටයාට එච්වත් නිකට පානවාලු.

The goat also offers his chin to an inexperienced barber.

එල ලැබීම තරකාදියටත් හොඳදු.

It is good to obtain distinction even in hell,

නියනැති දිවියා වගෙයි.

Like a tiger without claws.

නිකට පැහුණා වගෙයි.

Like the untimely ripening due to hot weather.

එයපොත්කෙන් නබින ගහ පොත්කෙන් කපන්ට
අමාරු වූනා වගෙයි.

A tree which could at first be nipped with the nail,
could afterwards with difficulty be cut down
with an axe.

සුපුරුදු දිගට වඩා පුරුදු කනවැන්දුම යෙහෙකි
දු.

A single life is preferable to an unhappy marriage.

සුරැස්සන මිනිතාගෙ සෙවනැල්ලත් ඇඳලු.

Even the shadow of a disagreeable man is deformed.

භූල් මලේ අවිල වාගෙයි.

Like the twist of a skein of thread.

තෙළුමකොලේ දියබිත්දුවමෙනි.

Like a drop of water on a lily.

හොකරණ වෙදකමට කෝපුරුතෙල් හත්පව්වසකු
න් විසක් මිනැලු.

නොප්ඵ්වච සනනමණ්, සිමන්පච සම්හවුණේ, ස
ල්ලිදෙකේ රු අරගණ, රදන්තබ්බි සන්චුචුණේ.
නොදන්ත දෙමළේ වර්තන නනනවාලු.

Tamil that one knows nothing about is said to be
the ruin of his race.*

නොවපුර නොපැසෙයි.

No crops without sowing.

නොනොදින් හොදක් නොවේලු.

Nothing good will come out of evil.

නොසන ගමට කුමටද මග ව්වාලේ?

Why did you inquire about the way to the village
where you do not intend to go?

නැටුම් ගැහුම් කපුරුලටු, මත්තින විකිරිලටු.

[විකිරිලනම්-සකුන්ට පුදන මත් උඟන්තා-ඒ
මත්කන්තෙන් විකිරිලයි]

Though the *Capurála* dances, *Tikirirála* gets the
rice. †

නැව්වුවා වැටුනත් අඩව්වලු.

Even the fall of a dancer is a somerset.

පිණින මුවාට උල්කිව්වත්ට කමක් නැතැ.

It is not necessary to plant stakes to injure a leap-
ing stag.

පණ්ඩිතන් සියෙකුගෙන් දිනනත්, මෝඩයෙකු
ගෙන් දිනන්ට බැහැ.

Though you vanquish in argument a hundred wise
men, no victory could be gained over a fool.

පද්දන්ට මොන පුදුකරක්ද

What white cattle for *Paduwás*. †

* See note 16

† See note 17

† See note 18

පර අඩසා දෙකමරකා පෙනෙත්දැයි, තම මරසා දෙස අඩසා පෙනෙත්දැයි.

One's own fault though it is as big as *Mahaméru* appears to him as small as mustard seed, while the fault of another which is as small as a mustard-seed appears as big as *Mahamóru* †

පවිකාරයාගේ හිස බුද්දා ගල්විඳීමේදී වැස්සාල

On the day that the sinner's head was shaved, there was hail

පවිකාරයා පොතහුස්සයි තඩගෙණයි.

The sinner will not take up a book, but will carry a load.

පඞ්ඛාලේ පටලැඳුණ නරිහයිදේ වගෙයි.

Like a fox entangled in a thicket of Pamba [*Hydrogiosum pinnafitida.*]

පරංඛියා කෝට්ටේට හිසා වාගෙයි- ප්‍රහිකාල්වරු පලවුදවත් කොලඹට ගොඩබැස, කෝට්ටේ වැඩකටින රජපුරුවන් දැනීමට යන්ට පාර ඇසුවා ම, එහිසිටි සිංහලයෝ, ගාල්ල මාර හිරුවා පත්තුව වටේට ගෙණගොස් තුන්මස් තුන් පෝසක් ඇවිද්දවා කෝට්ටේට එක්ක ආවාලු-කොලඹිට කෝට්ටේට දුර හැතැප්ම ගයයි.

Like the journey of the Portuguese to Cotta.

The first Portuguese who landed at Colombo, wishing to go to the residence of the Kandian King at Cotta engaged some Singhalese guides to conduct them there. These guides instead of taking them straight to Cotta (distant only 6 miles from Colombo), took them through Galle, Matara, and Giruwappattuwa and thus made them travel for three months and three weeks before they took them to their destination.

† See Note 19

පලභූහි ගඟේ කොසිසනත් වනනවාලු.

Every kind of bird will resort to a fruitful tree.

පතට ඉපදිලා දෙපතක් ඉරණ්ට පිලිවින්නද?

Having born one for a quarter measure, could he expect to clean a half-measure?

පතරපිට පතරදෙනවිට ගල්පඵනත් ගමන්ගත්ලු.

A successive blows will set even rocks in motion.

පාන්මඩු අස්සේ හිනිමඩු පටන්ගත්තාවනෙයි.

Like commencing a *Pānmaduwa* * in the midst of a *Ginimaduwa*. †

පාන්ගෙඩිසේ මසුරන් තබාදිලත් පවිකාරයාට නොලැබුනිලු.

Even after giving gold coins in the bread, the sinner did not get them.

පාවෙන පාවෙන කුණු බේරුවල් තුඩාවිලලු.

Whatever rubbish floats collects at Béruwala point,

පාපයක් නැතුව සාපයක් කෙසින්ද?

Where is the curse that is not the consequence of sin?

පාලුවල් රැක්කාවනෙයි.

Like remaining in deserted watch-huts.

පිණ්ඞුතිදව ගොණත් වදනවාලු.

On a lucky day even bulls are said to bring forth.

පිණ්ඞුත්තත්ව බුරුණ බල්ලාගෙ කවෙ දත්වැටෙනවාලු.

The teeth of the dog which barks at the fortunate will fall,

පින්තැත්තම් හින් කොසින්ද?

If there is no bile how can there be a heart?

පියවරු ගොසිනැත්තලුත් දරුවන්ට කරල් ඇති දීමට ඉඩඇත්ලු.

If fathers cultivate the children will have a chance of gleaning.

† See note 20

* See note 21

පිරුණු කලේ දිය නොසෙල්වෙයි.

A pot filled to the brim does not shake.

පිඬු දැමීම වගේ-උඩු දරණු ගසා ඉන්න අතර
ඒ දරණුව තුලට අඩිත ගසාපු සංඝක් ඇත්නම්
ඒ සතාව වෙලමින් මග ගිලිසව්වා.

පිස්සිගෙ පලාමල්ල වගේයි.

Like a mad woman's bag of pot-herbs.

පිරට දත්ගහන්නා වගේයි.

Like trying the teeth upon a file.

පුටි ලමයි නැති ගෙයි තානි දතානාණවාල.

Old people crawl about in the house where there
are no infants.

පුහුල්ගොරු කරෙත් දැනෙයි.

He who steals an ash-pumpkin will be betrayed
by his shoulder.

පොරව කප්පර එද්දී අපව නහන්ට අපෙත් එක
ක් ඔනායි නිසා බැද්ද කැනැස්සුවාල.

පැනිතැලියෝ වැටිවිට කුහුඹිසා වගේයි.

Like the ant which fell into a pot of honey.

පැණි දුක් පැනිරසල.

Sorrows that have already befallen are sweet.

පැනෙත්ට ඉස්සර ඉටුනා වගේයි.

Like ripening before arriving at maturity.

පැල්ලැග්ගා ගිනි නැප්පාට හිලවිල.

Opportunity to warm one's self, was the only ad-
vantage gained by remaining in the watch-
hut.

පැහැමත් තරක්වෙත්තේ මඩුනෙයා ඒවරල.

Ripeness renders only man unsightly.

පුළුසමට නැඹු යකඩේ ඇලියාවට ගලියා වගේයි.

පුළුසම ගක්නිය තුන්ඉරවට පාසෙවේ.

Hypocrisy is a three-fold sin.

බඩගිනි රස නොදනිල.

Hunger knows no taste.

බඩගැලයාගෙ හමාසේ වැඩ පොලුකාරයාට එක ප
තරල.

Six months labour of the potter, is one stroke to
the man having a cudgel.

බතෙන් තිබුණතාත් ඒස භාලෙන් තිබුනාට පිඵනු
නොවෙයි.

It is the boiled rice that is left behind and not the
raw that will get stale.

බත්දුටුද කොස් තිත්තවුනා වගෙයි.

Jack becomes bitter when rice is seen.

බත්වූනෙන් ඇත්වූහ බිඳෙනවාලු.

බතේ අරුම දූනෙන්තේ හාමතේදිලු.

The utility of rice is known when one is starving.

බරවානකුලේ හැකඇරියා වගෙයි.

බලාකාපු නායෙක් නොවෙයි.

බලේලු ලව්වා කොස්ඇටබැව්වා වගෙයි.

Eng: To make a cat's paw of any one.

බලුවලගේ ඇඳ තරිණ්ට බැරුවා වගෙයි.

The tail of a dog cannot be made straight.

බඵකෝලමට හැරහුණතාත් අනුරනහපු තැනට යන්
ට ඕනැලු.

බල්ලාට ලෙලිපොල් දුන්නාවගෙයි.

Like giving an unpeeled cocoanut to a dog.

බල්ලාට ඇති වැඩකුත්තාහැ, ගෙමින් ගමනකුත්
තැහැ.

Though the dog has no work, yet he never walks
slowly.

බල්ලාටනිවාම බලුවලගේට කිනන්ට කිවාලු.

The dog wanted the order that was given to him,
to be given to its tail.

බල්ලා කකුලකැට්ටාට උගන් කකුල හපානත්ගත් නැ
හැ.

Though a dog bites one's leg, yet it's leg will not
be bitten in return

බල්ලා ඉන්තව්ව පොල්ල නැහැ-පොල්ල නිබෙන
ව්ව බල්ලා නැහැ.

When there is a dog there is no club ; when there
is a club there is no dog.

බල්ලෝ බිරුවට චක්‍රයා නොසලකයි.

The moon will not care about the barking of dogs.

බල්ලෝ බිරුවට අලි හසනොවෙත්.

The barking of dogs will not frighten elephants.

බල්ලෝ බිරුවට නන්ද කුඩානොවෙයි.

The barking of dogs will not make the mountain
small.

හාමාව ඉගණ්මට ආසාව නිබ්බමණ්ණිත්ම පිලිවන්ද ?

Will the mere desire to learn a language enable
one to learn it ?

බිහිරුට නිනිකා මොටද ?

What music to a deaf man ?

බිහිරී අලියාට වේණනාත්නාත්මෙහි.

Like playing the fiddle to a deaf elephant.

බුදුන්වැදගත එතනමත් කෙමනත් බලාගන්නා
වෙයි.

Like examining the *Kemana* while returning from
adoring *Buddha* *

බෙරවාසාගෙ උගුලේ මොකා අසුචුනත් එකඵ.

It is all the same whatever animal is caught in the
tom-tom beater's trap.

බුදුන්ගේ පාභ්‍රෙබිත්දවගෙයි.

Like breaking *Buddha's* bowl.

බොරදිගේ දූම්මාවගෙයි.

Like putting in turbid water.

* See note 22

බොරුවට පණනැහැ.

A lie has no life.

බුදුන් අවචන්තෙන් සඟුන් අවචන්තෙන් මම බො
න රුකැවෙව්ග කියා බේබද්දෙක් කීව්.

බුදුචෙනකොටම මාරයුඛ්ගක් කීවා වගෙයි.
බොල්ලුවා මලුන් අඳව් නැත්ව්.

Although a man with projected teeth is dead, yet
no one will believe.

බැද්දට පැවු හඳවගෙයි.

Like the moon shining in a jungle.

බැරිදේ පිලිවන්ද දත්විව් කැවාට

Can you do what is impossible though you grind
your teeth ?

බැලුම් වදන්ට ඉක්මන්වු තරමකිතතොත් ඇස් ඇති
පැටව් වදන්ට මතකනැතිවුනාව්.

The cat was in such a hurry to bring forth, that
she forgot to bring forth young ones with eyes.

මකුනාගේ බඩේ කුළු හිඟවෙන්නේ නැතිව්.

The supply of threads in the stomach of a spider
will never fail.

මඩුකුඛන් හඳනව්ත්තිය කීවා වගෙයි-(මෙපමණ මඩු
කුඛන් හුඟක් හඳන්ගේ කුමටද කියා පාරේග
න්තෙක් ඒ ගෙදර තරුණ්ගෙණ් ඇසුවාම ම
න්දන්ගේ නැහැ- මහලක්ව්-කාටව්-මන් දන්
තෙ නැහැ මටව්.

මතුල් කැමට ගොස් ඉලව් කැම ලැබුනා වගෙයි.

Like the person who went to a wedding but had
to partake of a funeral feast.

මහලේ හැඩ දැකෙන්නේ ලමයි හඬනව්ටලු.

The nature of the marriage could be made out
when children cry.

මහලේ පාලුකරණ්ට කිරිබත් පත්ත හැංගුවා වගෙයි.

මගුල් කපුවාට හෙත හතක් නිෂමද.

Seven thunder-bolts fall to the lot of a match-maker.

මගේ අරක්කු බිලා මටම ගතවයි කිවා වගෙයි.

Like saying "You strike me after drinking my own arrack."

මතු පැමිණෙන ලෙඩට බෙහෙත් කන්නා වගෙයි.

Like taking medicine in anticipation of a disease.

මෙහි හිඵනු ඇතා ගොඩගණ්ට ඊට වඩා බලසම්පත් න ගජේන්ද්‍රයකු ඕනෑ කරයි.

A stronger elephant is necessary to pull another elephant out of the mud.

මම පොල් හොරකමකලා නොවෙයි, එල්ලත් බැස්සයි කිවා වගෙයි.

Like the saying "I did not steal the cocoanuts but simply brought them down the tree."

මලුහිස අසනෙ කේන්ද්‍රය බැඳුවාහින් කවරනම් ප්‍රශ්නේජනද ?

What is the use of consulting a dead man's horoscope.

මරපු කුකුලා ශුඛකරණ්ට තරියාට දුන්නා වගෙයි.

Like killing a fowl and handing it over to a fox to clean.

මරෑ ඇති කැත් දහි පස දෙපතුල්ලා:

The soles of ones' feet only will know where he is to die.

මරෑවා ආදව බාබා නැතිලු.

Death when it comes meets with no opposition.

මහනෙල් මල් වීලෙන් මැඩියෝ ඉන්නවාලු.

Even in the lotus-pond there are frogs.

මහනෙල් මල ඉතා සුවඳ නවුත් එහි දණ්ඩ කොර කැහිසි.

Though the lotus-flower is very sweet, yet its stalk is very rough.

මහ දූතච්ඡන්තාගෙ භූවනේ වගෙයි-වස්සා සැලිය තුළ
 මඵව ලාගත් බව ගොස් කීවාම ඒ දූතච්ඡන්තා
 ඇතැයිට තැනි වත්තට එන්ට තාප්පේ කඩවා
 ඇතුළු මිදුලට එන්ට ගෙසක් කඩවා ඇවුන් වස්
 සාගෙ කුලල කප්පවා සැලිය බිද මඵව අරන්දි
 මම නැතිද හොපි කොහොමද කියාගන් හියාල.

Like the wisdom of Mahadenamuttha.

A certain man whose calf had put its head into a pot, consulted Mahadenamuttha (who was proverbial for his wisdom) as to what means should be adopted in order to take the calf's head out without any injury either to it or to the pot. The sage got on his elephant and rode in the direction of the man's house. In order to enter the garden he had to get a wall broken down and a house too to gain the inner compound where the calf was; then he ordered the calf's neck to be cut asunder and after breaking the pot he took the head out and gave it to the owner, saying "How will you get on when I am dead and gone."

මහ තැව් යන මුහුදේ කුඩා මරුන් යනවාල.

Small boats too go in the sea where big ships pass.
 මහෝදර ලෙඩා කොතරම දිය බිටින් ඇතැයි යන
 ගෘහිණියට නොපැමිණෙයි.

No amount of water will satisfy the thirst of a man suffering from dropsy.

මහලුච්ඡතාම යකත් තපස් රකිණ්ට කැමතිල

Even the devil wishes to be a hermit in old age.
 මාතර ගොස් උගත්තෙන් පොල් ගාණ්ට විකරක්ද ?
 After going to Matara too, have you learnt only to scrape cocoanuts ?

මාලියා ඇති රටේ දිලිලි පැලෑන් තිබෙනවාල.

In a country where there are palaces, there are miserable hovels too.

විත්‍රයෙක් අවිත්‍රකරගැනීමට මනාපනම් ඔහුට පනමක්
නැතට දෙන්නටු.

If you wish to make a friend unfriendly, lend him
a fanam.

මීවේ උත්තුරු කුරුල්ලා ඇරලා ගත් උත්තුරු
ඇල්ලීමට හිතාක්මෙහි.

Like leaving the bird in the hand, and trying to
catch the one on the tree.

[A bird in the hand is worth two in the bush.]

මිඳුරකාගෙ කරේ එලහරකා ඇඳුවා වගෙයි.

Like yoking a bullock with a buffaloe.

මියක් කැඩූ කෙනෙක් අත ලෙවකන්ද.

He who breaks a bee-hive, will lick his hand.

මියාට මරම් බලලාට සෙල්ලමද.

Death to the rat and play to the cat.

මුහුණවික නෙදී වැනිපස්ස එවකැකැයි කිවාල.

Like refusing a little leaven and promising to send
the she-calf.

මුහුණතැවූ කලේ වගෙයි.

Like the pot placed with its mouth downwards.

මුව දඩයමට යන්නේ ආනම් කන්නමයැයි ?

Is it only to eat *ánam* that one goes a deer hunt-
ing.*

මුහුදු වතුර බිවාට පිපාස නොසංසිදෙයි.

Sea water will not quench one's thirst.

මුහුදු කැඳවුනත් කෙටි හැන්ද මා අකෙයි කිවා ව
ගෙයි.

Similar to the saying, "Even if the ocean be
turned into cunjee, the short-spoon is in my
hand."

මුහුණ සේදූ තරමට ඇසට සනීපම්.

The oftener the face is washed, the more beneficial
it will be to the eye.

* See Note 23.

මුරුංගා ගහ කැපු කථාව වගෙයි-වත්තේ තිබුන මුරුංගා ගහේ මල් දුටුද, ඒවා කරළුබුනාම මිටි බදින ප්‍රමාණයත්, විකුනන මිල ගණනුත්, ඒ මිලයත් වෙලඳුම්කරණ භාවිත මිල වැඩිකර නැව් තනවා රචිත් රට වෙලඳුම් කරවා ගෙණෙන බහු දම්මට ගුදම් ඕනෑ බවත් සිතා, ගුදමට එත් ව පාර භැදිමට අවසිරව පෙනී ගියනිසා ඒ මුරුංගා ගහ කැපුවාඒ.

Like the cutting down of the drum-stick tree.

A person who had a drum-stick tree in his garden when he saw the first blossoms on it, fell to thinking about the way the drum-sticks they would produce, should be tied into bundles ; from that he passed on to a speculation about the profits that would accrue to him by selling them, and the trade he could carry on with this money, and the extensive trade which in course of time he would be able to carry on with foreign countries with ships of his own ; and the store-houses that should be built for foreign goods ; and as the drum-stick tree seemed to obstruct the way to the store-houses he cut it down.

මෙහෙම ගෙදරකට කුච් තුනක්වත් ඕනෑයි කී විත්තිය වගෙයි—වර්තමාන වැනැගණ එද්දී පාරේ යත්තෙක් ඒලග ගෙදරට ගොඩනැගුනාම, ඔහු තෙමෙනිසා ඒ ගෙදර දෙන්න දෙමල්ලෝ කුච් දෙකක් ඉසලා ඉදිතණ අන් ! උඹට දෙන්න කුල්ලක් නැත කීවාම, මෙහෙම ගෙදරකට කුච් තුනක්වත් තිබෙන්නට ඕනෑයි කියා මගයන්නා තෙමිතෙමි ගියාඒ.

Similar to the saying. "There ought to be at least three winnowing fans for a house like this."

[A passenger who stepped into a road-side house to take shelter for the rain, found the husband

& wife under the shelter of two winnowing fans as the roof of the house was leaking. On seeing the stranger the two occupants of the house exclaimed "pity that we have'nt another winnowing fan for you." The passenger on hearing this, went away in the rain saying "there ought to be at least three winnowing fans for a house like this"

මේ මිනිසා මා මරණවේ නිසා මුරගැසූ විත්තිය-
ලඟ ගෙදර ගැනීමට ඇගෙ සැමියා බිගණවත්
ගුවි බැට දෙනවට කැනසන නිසා, එලෙස මාත්
නගස් මමත් ගනිමැයි සිතා ඇ ගෙදර තිබෙන
වත්ගෙඩිකොට්ටි උඩළුලා විසිකර පිට පාමිත්
ගබඳකර එලෙස කැගැසුවාණි.

මෙහිකමක් කරලා දැනවුණුවෙන්ට ඕනෑණි.

It is by committing a foolish act that one learns wisdom.

මැණික්ගලේ පස ගැපුනට කණ ඇදීනලා ගණිද ?
Will a blind man make out and pick up the
precious stone he pitches his foot against ?

මැවියෙන්වත් මොකද බලලා මිනා ඇල්ලිනම්.
If the cat catches rats, it matters not that he is
made of clay.

ලිකඩ දවම ගෙයි දුමුල් පුරිත් කොසිත්ද ?
Could there be cotton in a house where iron has
been consumed ?

ඌනාට හතනම් ජෝම්පලේ ගේ හදන්ට එනා.
Do not build your house in a cemetery if you are
afraid of the devil.

ඌක්දරුවෝ වානි ඌක් මව්පියෝ නොවානි.
Even the most depraved parents have an affection
for their children, but the reverse is true in
the case of depraved children.

අකුන් නැටුවාට පසු කවිවාඩියාව වනුකණුවටත් එ
පාළු.

The devil dancer, after the close of his ceremonies,
is not wanted even to be used as a post to tie
calves to.

සත්තා පසුකුටුනොත් නරකාදියාම ලේනුයි.

If the devil becomes your god-father you can go to
hell easily.

ගත සකා කොරගත් බිදනණ ගියාළු.

The departing devil broke the chutty on his way.

සකුන් සේවකලෝ ඇත්නම් පැරපුනෝ මස දිනු
වෙත් නැත.

Those who serve devils never come off victorious
but are always vanquished.

සත්තේ කොතාටදැයි ඇසුවාම මල්ලේ පොල්ස කී
වාළු.

A person on being asked where he was going, said
he had cocoanuts in his bag.

සාළුවෝ දතට පොල් දත බෙදුවා වගෙයි.

Like distributing a thousand cocoa-nuts among a
thousand friends.

සුද්දෙව නැති කඩුව කොස් කොටත්ටද ?

Are you to cut jack with the sword that is not
used in the battle ?

රත්රත් ගෙමඩියා මැකු කථාව- එක් සත්‍රියකුට
පරමිපරවෙන් උරුමව තිබුන රත්රත් ගෙමඩී
සා මකා ආසිත්තම් තනවාගැණීමට සිතූ නමුත්,
බඩාළුන්ට දීමෙන් වවාකරන සිතා තම පුත්‍රයාට
රත්රත්වැඩ උගන්වා ආසිත්තම් කැහීමට එහි
චාරපුත්තාම, ගිහිකඩලේ පස්සට කලින් ගෙම
ඩීසෙක් වලලා තිබා ගිහිපිඹිතවීට උහ පැනසද්
දී 'අම්මේ රත්රත් ගෙමඩියා පැනසත්තා' කියා
පෙත්සුවාළු.

රදවුන්ට රෙදි දීලා කොක්කු පාරේ යන්නාවගෙයි.
 To go after cranes, after giving the clothes to the dhoby.

රදපිරුවවෙව් වගෙයි.
 Like a cloth hired out by a dhoby.

රසීගමයා සහ ගම්පලයාගේ කථාව-මෙම දෙදෙනා එකතුව රන්බඩු පෙට්ටියක් සොරගෙන් ගොස් මුහුදු වෙරළේ වලලා ඊටිට මෙම දෙදෙනා නිදඹුන්න අතර, එකක් නැගිට භාරගෙන එම පෙට්ටිය මුහුදේ කරවටක් ගැඹුරේ ගිල්ලවා අවුත් නිදඹුන්දදී, අනිකා පිඩිද බැච්කල පෙට්ටිය නැතිබව දැක මොහු අනිකාගේ ඇඟලෙවකා බලා මුහුදේ සඟවාපු බව සහ ගැඹුරේ ප්‍රමාණයන් තේරුම්ගෙන, මුහුදේ බැස සොයාගෙන පිපුරුගොඩක් අස්සේ සැඟවුනාඵ-එව්ව අනිත් අග ලගේ අත්සපාගණ, තම මිත්‍රයා පෙට්ටියත් සමග පිපුරුගොඩක් අස්සේ සැඟවෙත්ව ඇතැයි සිතා 'සොකඩයක්' (සොකඩයනම් ලිවලින් සාදා හරකාගේ බෙල්ලේ එල්ලන ශබ්දපාන එකකි) බෙල්ලේ එල්ලාගණ සොයාගත වීට, පිපුරුගොඩ අස්සේ ගැත්නිගණ උත් ඒ සොර හරකෙක් පිපුරුකන්ට ආවායයි සිතා ජෑ ! ජෑ !! කොටියා කිතා දැක්කුවාම ප්‍රචනොස් බදාඅල්ලාගණ පෙට්ටියේ තිබුන රන්බඩු දෙන්න එක්ක බෙදා හදාගණ ගියාඵ.

රජවුනත් බල්ලා සෙරෙප්පු කනවාඵ.
 The dog even if he becomes a king will bite sandals.

රජකමකර ඤට බැරිනම් වෙදකමකර ඤටඵ.
 If you cannot become a king then take to the healing art,

රජය වීරයන්ට සිංහයා වෙත ආ උතුරුගේ නව්ව--එක්
 තරු වනයක වාසය කර උන් සෙවනකේසරී' නම්
 සිංහරජ මහළු වසට පැමිණ, එම සිංහාන්තරය
 දීමට සුදුසුසේසක් කැඳවා එන්ට 'බිරසාර' නම්
 සිවලාට අවසර ලැබී, ඊට කෙසෙසක් සොයා සතා
 කල රුලට නායක වල්උතුරක සම්ප්ලබවී ආසු
 බෝවත් මාමන්ඩිගේ කියා ආචාරකොට, අප සිං
 හරජ මහළුවටට පැමිණියෙන් එම රජකම දෙ
 න්ට නමුසේව කැඳවා එන්ට මට අවසර ලැබුනයි
 කීන-එබස ඇසු වල්උතුර ඊට කැමතිවී සිවලා
 සමග සිංහලකාවට ගියව්ට, මහළු සිංහරජ වල්
 උතුරට පැත්ත නමුත් මරණට බොහුකීව යන්
 තම් පණගලවාගණ ගිය යින් පසු ; ආසෙන් සිව
 ලා වල්උතුර කර ගොස් හමුසේගේ හය නිසින
 තම් දූතයුණිමට උත්තාත්සේනල සෝදිසියට
 හයවුතා වරදග කියා අහසදී ආසෙන් එක්ත ආ
 වීට, සිංහයා උතුරට පැන මහනබා පාත්වගොස්
 එන්ට ප්‍රචිම හරියා උතුරුගේ අහුරුම එ කීතින්
 ත ඇද කැවාළ-ඉන්පසු සිංහයා ඇවිත් පරීක්ෂා
 කරබලා අහුරුමාළු හැනි බව කීවාම, අහුරු
 මාළු ඇත්තම් දෙවෙනි වතාවේ හෝත බව සවා
 මිදරුවන්ගේ නිසන් කල්පණ්ටට හැඟෙනවා
 ඇත කියා සිවලා ඇහට ඉතට තෙදහි වාගේ
 උත්තරදී පැනගියාළු.

රජවුහන් බල්ලා සෙරෙප්පු නනවාලු.
 The dog even if he becomes a king will bite sandals.

රජහෙරු රුක්කුඩු වී රජහෝපත නනවාට වඩා
 රුක්කු එන නැබිලිමක් බොහෙසී කියා ගීරවා කී
 වළු

The parrot said that it was better for him to utter
 one note with his flock, than to live in a golden
 cage in the king's palace & enjoy delicious food

රජුන් සේවකයන් ලෙස දිනුවුවත් ඇති පැරදුනොත් ඇති.

There are losers as well as gainers among those who have served kings.

රජුන් යන මග දිලීන්දෙන් යනවාල.

Poor men also go in the same road as kings.

රජුන්ගේ කරුණට උරුමයක් නොවෙයි.

The favour of kings is no inheritance.

රට වටකර වැටවෙදිනත් කට වටකර වැට බදින්නට බැරිල.

A country could be hedged round about, but not the tongue.

රන් ආවුදෙන් ඇත්තත් රිදීම එකලෙසමයි.

A stab with a golden weapon is just as painful as that with any other.

රන්පඵතේ සිටින කපුටත් රන්පැහැයල.

The crow on a golden rock has a golden hue.

රහරේදේ වගෙයි

Like a carriage-wheel.

රන්රන් ඉදිකටුවුවුත් ඇතේ ඇහුනොත් කණ දේයි.

Though the needle be of gold, yet a prick with it will blind the eye.

රදවාට භාමිණේ වත්පුත් ගැඹි-ගේතයත් බත් හි බෙන්තා, මාළු හිබෙන්තා කෙසෙල් කොලයක් නැතිනිසා දෙත්වගැටිතැග කිසා කීප වනාවක් කීවාට පසු, එක්දිනක් රදවා කොලයක් කපා පොට්ටනියේ දැනෙණ හිසාලු-එදත් එසේ කීවාම 'මෙත්ත භාමිණේ කොලයක් තිබෙනවාග කිසා පෙන්කුවිට, "අහෝ ; බාත් ගේතයෝ! සෑමදම මම කීවේ සැරෑට්ටයි, අද මම කීවේ කවටකවට යි" කීවාළු.

රසලෙස නිමට වඩා යහලෙස කිරීම හොඳේ.

Better to act well, than to speak sweetly.

රහස හුඟක්කල් ජීවත් නොවෙයි.

Secrets are never long-lived.

රබිලා ගඟෙන් බහින මීයා, බලලා ආවොත් දෙනට
ගහමිසි කිව්වලු

A rat drunk with toddy, on getting down the tree,
said a cat were to come then he would break
him in two.

රජකාරිය කරලත් ඕරේලු

Like being sent to jail even after one had done
his duty.

රිලවුන්ට මොන මල්වඩමිද ?

What garlands for monkeys.

රිශ්ශන්ට පිලිවත්තම් බැද්ද රජමාවකලු

The jungle is a royal road to one who could
creep through it.

රිදි කාසිතටිට නැගුණ මැඩියා ඇතා ගිලිමිසි කියා
කට ඇරියලු

The frog who got upon a silver coin, opened its
mouth threatening to swallow down the
elephant.

රුව ඇති දුවත් කට ඇති පුතත් වදන්ට කිව ලු

Give birth to a beautiful daughter and to an
eloquent son.

රුවියල් අස්සේ අළුක්කාල් දමන්තාවගෙයි

රුවට පිණට මමත් යන්තමකට උඹත්, කියා බිතලු
නා කහ කුරුල්ලාට කිව්වලු

"In beauty and fortune I am second to none, and
you are just passable," said the owl to the
yellow-bird.

රුවිලු පත්තුවද්දි සුරුවුවුටු පත්තූතරණ්ට ආවා
වගෙයි

Like going up to a person whose beard is on fire
to light a cigar.

රූපුටු වලේ දවල් වැටුනාක් මති

To fall in the day time into the pit one had seen at night.

ලහන් තිඹ්බා ජඹ්බන් ලහයි.

A *laha* is a *thimba*, and a *thimba* is a *laha*.

[*Laha* and *thimba* are both terms applied to the same measure.]

ලමයි කන රවේ කුතුලුටුවේ ඇතිකල තැනිද ?

Could chickens be reared in the country where children are eaten. ?

ලබ්බව තිබු අහඳු පුනුලටත්.

The gourd will meet with the same treatment as pumpkin.

ලමනාමයෙ දරුවා මහේ මරුව. දැයි කිවා වනයි.

ලබ්බවේ දෙහි තැපු කටුව—එක් පිටිසර ගමක ගොවි
හේන් ගෙයින් තැනක්කොට වී මහින දවසේදී ව
ස් ඇරෙණ්ට දෙහිකැපුමක් පටන්ගත්නාලු-පසු
ව මදක්දුර කංකාරිය කරණකොට වැසි පටන්
ගත්නාම, ඇදුරේ ඉතින් කොහොමද යාච්චේ
මඩුක් නැතිකොට කියා ඇහුවාලු-ඉතින් ගො
ව්ගල්ලා වැටිට බැලූකොට ඒගොල්ලන්තේ
හේන් වැලක ලොකු දිසලබ්බගෙඩියක් තිබෙන
වා දැක මේකට සමූහයේ කියා ඇදුරන්ට කටාකර
පුවාම, ඒගොල්ලන් සතුටුව ලබ්බගෙඩියට ඇතු
ල්වුනාලු-වැසි තදින් වැස්ස තවුත් මේගොල්ල
න්තේ කංකාරී නිකත්, කිසි සිත හුලඟක් ඇතු
ල නොවදින නිකත්, මේ ඇත්ගත් තෙදනුවත්
ව තද දිසපාරවින් ලබ්බගෙඩිය ගනගනණ ගොති
න් ගොයට වැටී, ගොයින් මුහුදට වැටුනුකල ම
ඟ කුරියෙක් ලබ්බ ගිල්ල ලු-පසුදියක් ඒ කුරී
යා ගැල ගලක්පිට අවිචනපිමින් ඉත්ත මේලාව
ට මිහිගෙක් ඇවිත් පසුකා විදු ගෙණගියාලු-

ඒ මිනිසුන් පසුපසට වද ගෙන ගියේ එම ගෙයට මහලේ ඇඟිමකට ආ මිනිසුන්ට නෑම දෙත්ට සි-
 පසුපසට පිහිටත් සිදු බඩපැළකල කුරියා දැක
 මාළු දෙකකැයි සතුවුව, කුරියාගේ බඩපැළකල
 ලබුගෙඩිය දැක මාළු තුනකැයි සතුවුව, ලබුගෙ
 ඩියේ කර කැපුවාම, “බෙන්ග බෙනා බේසිරම
 හ් බේනානා” කියමින් උඩැස්කිනගනගන ඇදු
 රෝනේම එළියට බැස ගියේය.

ලටත්වී සීයාගේ අතරම් අවවාදය — කෝපි ඇට
 මල්ලත් ජපාල ඇට මල්ලත් මේලේලුඩ එකතැ
 න තිබියනාතර, දිනක් රජු වාගේ ලටත්වී
 සීයාට තදබල හිතරදයක් කැඳී “බොලේ නො
 ලේලෙන්! මට කෝපි පිකක් දීපියව්” කියා සැරවැ
 රලෙස ඉල්ලුවේ ඒ ගෙදරටත් කිඩගකෙල්ලක්
 මේලේලුඩට දහිපහිනාගනගනයි, කට්ටකර, ව
 ලේ අතපතනාගන යනවිට, සීයාගේ කරලොට
 වාගේ ජපාලමල්ලට අතගැහී, කෝපියැයි සිතා
 ගෙණැවිත් බැඳ කුඩුතර කෝපිසාද දුන්නාලු-
 මේ කෝපි බීජු සීයාට එවෙලේ පටත් වක්කඩ
 කැඩුවාක්කේ කටින් බඩින් ගසාගනගනවෙලා
 “නොඩ පසත් වලේ පසත්” මෙන් සිටි නාකියා
 මරණසනනා ඉදිගන තමන් දුදරැ යනාදිත්
 ලඟට කැඳවා, “කෝපි නොබොව මේඩක්කේ
 දෙකොණින් තුරැතුරැ” කියා අවවාදදී “ආදාට
 බාදනැත්” මාරයාගේ අතට අසුවුනේය.

ලාන්ට හිත්වුනි නිවාටගෙයි-ලබරට මිනිසකක් කො
 ලඹ ඇවුත් සිටිද්දී කවිලේ රවුල ඇද්ද වේගේ
 සිකිතිවා තමන් ගෙදර ලඟට නොස් වටපිටබලා
 ‘ඒනා මගේ රවුල ඇද්දට එකක් ලාන්ට හිත්
 වුනි’ කිව ලු.

Like the saying “I was tempted to strike.”
 An up country man whose heard some one had
 pulled when he was in Colombo, on his return

home being put in mind of the insult he bore so patiently at the time it was offered, seeing that nobody was near observed, "that fellow pulled my beard and I was tempted to strike him."

ලිපේ අළු ගාගණ්ට ආභිභාගේ අවසර මොවද ?

Permission from an *Andiya* is not necessary to daub one's self with ashes from the hearth.

ලියන්ට ම ලි අතගේ පන්තිදි ගජබාහුරජගේ යහදු වටත් බරලු-(යහදුව කියන ඒ සැරයටිය ගෝඩිස් ගත්දෙවොක් උසුලන බරලු.)

The iron style of the man who is too lazy to write is heavier than the walking-stick of king Gajabáhu.

[The යහදුව walking stick of Gajabáhu could with difficulty be raised by seven giants.

ලිගේ ඇදේ සකින වැයත් ඇදසකිනලු.

The adze which straightens timber is itself not straight.

ලුණු ගෙණෙන්ට ලේවා ගිය විත්තිය වගෙයි-ගෙම් ඇත්තෝ ලුණු ගෙණෙන්ට ලේවා යනවා දක පුරුෂයාට කථාකර තවුසෙටත් ගොහිත් ලුණු ගෙණෙන්ට තරකද කියා සත්‍රි ඇසුවාම, අනේ බාත් ! මට ඔය වැඩේ දූතෙන්ගේ කැතැයි උත් රදුත්විට, ගොත් තවලම දක්කා ගොස් ලුණු ගෙණෙන්ට ඒ ඇවි දැනීමක් කුමටදැයි ඇසුවාය- එවිට ඔහු ගොත් තවලම දක්කාගණ ගොස් බැඳ ගණ ගිය බත්මුල දවලට කාලා සවස්වෙනකල් ගොත්තවලම පස්සේ ඇවිත්, තමන් ලිදලඟට සේන්ද්‍රවී යට උතන්ට සුදුතමිවෙද්දී ඔහුගේ ද රැවේ ලඟට ඇවිත් 'තාත්තේ' කියා කථාකලවී වගිය ගිය රවේ කොල්ලේ මට තාත්තේ කියත් තේ මම තොපේ අමුමාගේ පුරුෂයාද කියා බැ

තදෙඩුවාම, තාත්තා ලීදලග උතාවයි කියා
 දරුවෝ මව්ව කීව්ව, ඇ එහි ඇවිත් අතේ!
 මගේ ගල ලේවා ගියා ඇත කියා ගෙදර එක්ක
 ගියාලු,

As a certain man went to Lévaya to bring salt.

A certain woman who had seen the people of her village go to Lévaya to bring salt asked her husband why he too should not do the same "I do not know how to do it," replied the husband. "There is not much knowledge required to drive a herd of cattle and to bring salt on their backs" said the wife. The husband then set out on his journey. He kept on driving the cattle the whole day and ate the rice he had taken with him. In the evening he came to his own well and made ready to cook his evening meal. His children in the mean time came out and shouted out, "Father, father." The man got into a rage and said: "every where I go, children call me father. Am I your mother's husband that you should call me father." The wife being told by the children that their father was preparing to cook near the well, came out and took her husband home, observing that it was high time that her husband's trip to Lévaya should be brought to a close.

ලුලු තැනි වලට ඝනකා පණ්ඩිකයාලු.

The *Kanaya* is the chief in a pit which has no
 Lúla.

ලෙඩෙසි කියත්තෙන් වළගේ තමයි.

The tail is the illness.*

ලෙවිල්ලෙන් කැවිල්ල තැනිවෙනවාලු.

[To lose the substance by grasping at the shadow]

* See note 24

ලේවායේ ඉඳිගස් කිව්ලත් කන්නා වගයි.

Like eating without salt though living at Léváya.

ලොවට ප්‍රකාශය බෙදුව මරගානේ.

Fame abroad & distress at home.

ලොවින් එකක් එක දේකට වෙයි සමහ.

One man in the world will excel in one thing.

ලැවැත්තක් තැනි මරණයක් නැතිල.

There is no kind of death that is without a cause.

විකසෙහි හකුරු ගැඹුරා වගයි.

Like hiding jaggary in a water course.

වක්කල අත දක්කර ඉකුරු මගුල්සක්වල එලිය හො
දල.

Living in this world is preferable even for the
short time that it takes to stretch out a
bent hand.

වනාන්තරේ ඉඳිතත් නඩුකුමය දැනෙනවයි කියා න
රිතයිදේ නිවැල.

The fox is reported to have said that he knew law
though he lived in a jungle.

වත්ත බදුදිලා ඇස්සට දනනිවනවාල.

වනේ ගස්පිහි එමට තිබුනාට මොටද හඳුන්තක්
නැතිනොට.

What is the good of there being different kinds of
trees in a jungle when it has no sandal-wood
tree.

වත්තේ කනඹිලි තත් ඇගනනනවාල.

Even the nettles that grow in your own garden
scratch.

වදි ගැනිගෙ නිම වගයි-තවදවත් දරුවෙකු හො
වැලු ගැනි, දරු දනදෙලොස් බදනෙකුගේ මව්
ව, "නොදැනිත් මස ගැනි මගේ දෙනුත් අවිරු

දී; කවි පසු එකක් වදයි- මම නම් බෙලනනව
එක බැගින් දරුවන් විස්සක් හිතක් වැළුවාවද”
නිවල.

Like the saying of the barren woman,

A barren woman said to the mother of ten or
twelve children, “you only bring forth once in
two or three years, but if I were you I would
have by this time brought forth 20 or 30 at
the rate of one every year.”

වදිත්, හිත දේවාලේ ඉගේ කඩාවැටුනා වගෙයි.

Like the temple where one had gone to worship
coming down on his head.

වදුරන් වල්කෙටුවේ කවදද?

When did monkeys clear jungles?

වදුන් දරුවන් ලැබුවා වගෙයි.

Like barren women getting children.

වදුන්ට දරුවක් නොදැනේ.

Barren women know not the sorrows of children.

වදුරු කිඹුලා රුවටුවා වගෙයි-කිඹුලුට දෙලලක් හට
ගැණි, මේ ගහ අසල ඇවිදින වදුරුගේ හෘද
මාංස ගෙණදෙන්ට කිවිට, කිඹුලා ගොස් වදුරු
ක් සමග කියනවා, සැනවේ සිය ගොඩට වඩා,
මේ ගොඩේ දල හිබෙනවාය, හිඹුනාව සත්තේ
කොහොමදයි ඇසුවිට, මම එහිගාඩනරඤ්ඤය
කිවම: වදුරු කිඹුලාගේ පිටට පැනනැගී ගහ
මැදට හිසාම, තෝප මම ගෙණයන්තේ අපේ ගැ
ණිට නොගේ හෘදමාංස තන්ට දෙන්ටයි කිඹු
ලා කිව්වා, එවිට ඇයි බෙල මේක කිඹුලා! ම
ගේ හෘදමාංස අර ගහේ රතට එල්ලා තිබා ආ
වා තෝ දුටුවේ නැද්ද? ඕනෑනම් දෙන්ට වර කී
යා අඩගහගණ නොස් වදුරු ගතට පැනගියාලු.

Like the trick a monkey played on an alligator.

A certain she-alligator during the earliest stages
of her pregnancy being seized with a strong

වල්ගේ දූ බල්ලා වගෙයි.

Like a dog with a burnt tail.

වල්ලාගේ කැකුන තලනවට හවන්කුකුලන්ට මගු
ල්ල.

The smashing of Kekuna (*Cavarium zeylanicum*)
fruits by wild-bears is a feast to wood-cocks.

වලවේගන තත්ගවුචක් නිතා අඹුඬේ නැහුවා වගෙයි.

Like the person who tied his *Amude* to swim when
the Walawé-ganga was seven *gawwas* (28
miles) distant.

වහලේ දිවියා ඇඹුවත් පව්විගේ ගවගේ නැත්නම්
බසනැත්ල.

Though the tiger roars on the roof, there is no
fear if you have no cattle in the fold.

වානේ දත් ඇත්නම් යකඩ පොල් කනැකිල.

If one has teeth of steel, he could eat iron cocoa-
nuts.

මාලා වෙලා උපදිනවා හොදල, බාලයා වෙලා උපදි
නවා තරකල.

It is better to be born a slave, than to be the
youngest in a family.

වීන්ද පුතට තමා පුතේ නිවා වගෙයි-මුද වාරකන්
කාලේ මස් කිහෙන් කකාඉදලා හරව කාලේදී
වැල්ලව ගොස් යනමින් මාළු ලැබී ගෙදර ගෙන
වීන් මාළුමල්ල බිමගියා දියනියන්ට එලෙස
කිවාල.

විද්දේ හාවාටයි, වන්තේ පලුරටයි.

Shot at the hare, but hit the bush.

වීසි හා සමාන උදවුකාර මිත්‍රයෙක් නැත්ල.

There is no helping friend like courage.

වී පැලපන පුටුවාම අඹු පැලපන ඉහිල්ලවා වගෙයි.

Like rooting out *Amu*-plants on seeing paddy-
plants.

මේලිවීම ගෙඩිය ගසේ තිබෙද්දී අවු ගෙඩිය වැටුණා
 ක්මෙහි.

Like the dropping down of the unripe fruit while
 the dried fruit was on the tree.

වැටකෝස්සා ගෙඩිය උඩ තිබුණත් බිම තිබුණත් දෙ
 කම එකල.

It is all the same whether the screw-pine is on the
 tree or on the ground.

වැලේ පලාගත් ගෙඩිය වැලට බරකැත්ල.

The fruit on a creeper is no burden to it.

දැවත් නැරත් ගොසමි කා යම කාට පවුණයි ඒ දමා
 රුව.

If both the fence and the dam eat up the crop to
 whom shall the owner complain ?

වැටෙන්නට සදද්දී නළඳුකලා වගෙයි.

Like pushing off one who was about to fall.

මුවේ පතවසම ගණනට ඒදණ්ඩෙත් සත්ට හො
 නැතිල.

An over-careful man cannot even pass over the
 plank laid across a brook.

වැද්දු ඝිනුටොත් ධාරක දඩමස් කරකැනිල.

The *Vedhú*, if he chooses, can turn Gamboge into
 meat.

වැද්දෝ වෙළේ නැතිමට නවානරගණනා වගෙයි-
 හද වර්ෂාව ඇතිදාට ඔවුන් එකිනෙකා සම්බවු
 නාම, “ගෙසස් නනඹු හා මිටියයි මා මිටියයි
 කපා ගෙණෙමු” කියා දෙඩාගණනවා පමණයි.

Like *Veddús*' speaking of building houses.

When *Veddús* meet each other on a rainy day,
 they say “let us build a house, you had better
 bring one bundle of sticks, I will also bring
 one.”

වැට නැති වත්තට තරත් එන එක අරාමසක්ද ?

Is it any wonder that cows come into the garden
 that has no fence.

එලවතල්ලෙත් කෝටුරුවෙක් ඉගිටුනා වගේ.

Like a solitary eye-fly that flies away from the core of a mellow jack-fruit.

[The core of mellow jack-fruit is proverbial as being the resort of countless hosts of eye-flies.]

වැඩ දෙන සව මො සැප දෙන මිත්‍රයා.

A master who gives work, is the friend who gives happiness.

වැලි මිරිකා හෙල් ගැණීමට නැත්තරණ්කාක්මෙහි
Like attempting to extract oil from sand.

දැපස්සන් හිරපස්සන් සිවිත්ව ජරපල.

Subjection to petticoat government is as bad as standing behind an adze.

වැස්සත් මස පිත්තෙන් වැව නොපිරේ.

It is rain that fills up streams and not dew.

දුටුගුණේ බස් හිරවිත්ව දූතෙයි.

Ex-Buddhist priests understand the words of Buddhist priests.

සදා බවරව සොරුන්ට අඳුර පිහිටවු මෙහි.

Like the darkness which helps thieves while it hates the Moon.

සත්පුරුෂයා යන පාරේ බොනොදෙනාට ඉඩ ඇත්
ල— අසත්පුරුෂයා යන පාරේ ඔහුන් ඉඩ මිදි.

Many can travel on the road a virtuous man takes, but in the road a wicked man takes there is scarcely room for himself.

සමන්දෙවියන්ගේ කරේ ඉන්න නාගයා යාළුවේ කි
සා ගුරුලිටුව කඩාකර රටේ තොරතුරු ඇති
වාල.

සීං සැසියාගේ හැටි නොපිටියෙන් පෙනේ.

Sinno is known by the hat he wears.

සිංහතෙල් දමන්ට රත්රන් භාජනයක් ඕනෑලු.

A golden vessel is necessary to hold the lion's grease.

සිමන්චියාගේ නදේ බර රබන්චියා දනියයි.

Will Simanchia know the weight of Rabanchia's pingo?

[Eng: No one knows the weight of another's burden.]

සීයාට පුටුව තියන්නේ මුහුදුරු නැතිවලාවද?

In order to place a chair for the grand-father must not the grand-son rise up?

සිරලුවෙක් මනණුව සිටි කාලේ කිගන්ටත් එක්ක සිර දෙකක් ගෙනවුයු.

A certain disrobed Buddhist-priest took two wives to make up for his past celibacy.

සුදු හකුරුගෙ නිම-රජ්ජුරුවන්ට හකුරු තනන්නේ කොයි සැවිදෑයි ඇසුවාම, උඩට උඩු වියන් බිටට පාවාඩ වටතිර ඇතුට නාලා පිරිසිදුව මුකවාඩන් බැද පිරුවට ඇද සාදනවයි කිවුලු-මොහුගෙ "කිංමි හැවියට කෙරුම" තිබෙනවාද කියා විභාගයට ඇර බැච්චිට හකුරු කොල්ලේ ගවිටි මුවිටි වලන් ලොවින බව දැනගත්තාලු.

සැපදෙන මිත්‍රයා වැඩදෙන මාරයාලු.

The friend who confers happiness is said to be *Máraya* * who gives work.

සැමද නිසං එකද වැඩිවලාවලු.

A long drought disappears after one day's heavy rain.

සුළු සිදුරෙන් ලොකු හම්බන් කිදුබඩිනවාලු.

Small leaks sink great dhoneyes.

සුදුනාමට අලෙයිතාවක් නැතිලු.

Precaution is steady.

* Death personified

හංසයා දියෙන් කිරි උරගන්වා කෑමෙනි.

Like the swan which sucks milk out of water.

හඳුන්වනෙන් උරලෑවේ ඇතිලු.

Even in a sandal-wood forest civet-cats could be found.

හංගහංගා කෝලන්බැන්දන් එලියේලු තටන්නේ.

Though you put on the mask in secret, yet you must appear in public to dance.

හපතාවත් හපතා සම්බවෙනවාලු.

An able man too will find his match.

හපතාට පොල්ල කමක් නැතිලු.

Club is unnecessary for a strong man.

භූතරබිහිරි කථාව—පව්ලේ මව්පියදෙන්තා සහ පුත්‍රයන් බිහිගෙයි, පුත්‍රයාට හිරගෙණ සත්‍රින් බිහිරිසී, දිනක මහගැණි කෙනට බත් ගෙණගියාම පුතා කොසිද කියා මහමිනිනා ඇසුවාලු—එවිට ගෙගෙලිගෙ ඉවුන් ප්‍රමාදවුනාට මම කරණ්නේ මොනදැයි කියා උත්තරදී, ගෙදරඇවිත් කෑම ප්‍රමාදවෙලා අප්පොව්වී බැන්තයි කියනවිට, තපු කපිමිත් උත් ගෙගෙලි හොඳට බැරි නමුත් අලවැල් කුකුලලු වැල් වගෙවත් මම කපිතවයි කියා ලිපලග ගිහිතපිමිත් උත් ඇගේ සෑමියාට කථාකර ආලේ කෑව්වා, තරකස කියා අම්මා මට බැන්තයි කීවාම, “මම එක බතලගෙඩියක්වත් පිලිය්සුවේ නෑන” කියා බහු දිව්ලාලු.

The story of the four deaf persons.

In a certain family, the father and the mother was both deaf, as well as their son and daughter-in-law. On one occasion when the wife went with the old man's breakfast into the field, the old man asked her where their son was. The old woman however replied. "It is no fault of mine. It is the daughter-in-law that delayed cooking." On coming home, she told

her daughter-in-law, who then happened to be spinning, that the old man blamed her for being late. The daughter-in-law thinking that her mother-in-law found fault with her spinning said "I spin as best as I can." When however she told her husband, who was then warming himself near the hearth, that her spinning was found fault with, he swore that he had not roasted a single potatoe.

හාඹුදව හයේ පැලව යනවල, උරුම හයේ බිමට බ
හින්නේනැතිල.

For fear of master the servant goes to the watch-
hut, but for fear of the boar, he dares not get
out of it.

හිපිපිලට මදුපටක්.

හින ඇත්නම් පන කුඩා නැතිල.

If there is an inclination to eat, the quantity of
rice in the plate is not small.

හිසේ පලඳින ඔටුන්න පයේ ලාගැණීම ඔටුන්නේ
වරදද?

Is the crown which ought to be worn on the head
to blame if it be put on the feet?

හිත් ගැලියට කලයයි.

A man will pass his days according to the purity
of his mind.

හිදුට හිත හිදුට හිත.

Plough when it is time to plough, sing when it is
time to sing.

හුංගා ඇති වළේ අතදුටුවා වගෙයි.

Like putting the hand into a hole full of *hungas*. †
හුලඟට දේශනාකරණ්ණාකමෙහි.

Like preaching to the wind.

† See Note 25

හෙව සත මට අද මොනවට විත්තර මු. බැද කන්
නට හි කවාව වගෙයි-(පසුදින දිනක මට සිටි
ලමිස්සියක් මෙලෙස හිතකිනා ලිපලැමට නො
රටුවේ ඉති මාවර කැඩුවාණි.)

හෙට ලැබෙන ඇතුට අද ලැබෙන වටුවා ජනා.

The snipe to-day is better than the elephant
to morrow.

[Eng: The egg to-day is worth more than the
hen to-morrow]

හෙවිචිත්තන් පුරු මුවටුවෙතවාල.

Even chetties may run short of spices.

[The chetties were proverbial as dealers in spices.]

හොඳත් නොහොඳත් දෙකම කටමය.

Good and evil both proceed from the mouth.

හොඳි පුතුරු ගේ හිණි නොගනී.

The house will not catch fire if the soup bubbles
over.

හොර හරකාගෙ කරේ ඇපු හොඳ හරකත් හොර
වෙතවාල.

A good bull yoked with a bad one will also become
bad.

හොරත් ගේ ඇත්තත් එකතු වුනා වගෙයි.

Like the thief and the master of the house forming
a league.

හොරගෙ අම්මාගෙණි පේණ ඇහුවා වගෙයි.

Like inquiring from the thief's mother about the
things lost.

හොරුට ඉස්සර කෙසෙල් කැන වැටුවත් නාල .

The bunch of plantains jumped over the fence
before the thief.

හොලිකරත් ඇති එ බඩුපුපත්තෝ.

There are gluttons even in Chòla country.

භූමිමයෙහි මස් මම කන්වාය, මගේ මස් කවරුන්
කන්ගේ නැත කියා කපුටා කීලි.

“I eat the flesh of every one, but no one eats
my flesh,” said the crow.

භූමි පිරිමසන් වදන බිම ගමන් නැතිලි.

The monkey does not walk on the ground even
after he has attained the age of sixty,

නිමි.

THE END.

උප ග්‍රන්ථය.

APPENDIX.

—000—

ඇතිසෙත් යියත් අවසේන් යියත් දෙකම එකඳු
It is all the same whether the prow goes foremost
or the stern.

නථාව ගමනට ඉනීමඳු.

Conversation is a ladder for journey.

කුඳුප්පුවා දකලාවද අංගන් කොටත්තේ.

In order to stab a *kuduppuwa* you must first see it
by torch-light.

[*Kuduppuwa* is a kind of river fish.]

කොතොඹ ඇවේ නැව්වාට තිත්ත රසේ කොසිඬ
යාද ?

Though you wash a nim-seed with water where
will its bitterness go ?

ගාතසක් නැති එකාට සාපයක් ඇතිඳු.

He is under a curse, who has no leg.

ගෙසීමස් ගද තිබෙන තෙක් දොරකඩ බඳු හඬ හො
ර නොවෙයි.

As long as there is meat within, the barking of
dogs before the house will not cease.

ටොක්කා හරක් මේව්වල්කලා වගෙයි-(හරකාට ත
ණ කැව්වාද දිය පෙව්වාද කියා ගමරල ඇසුවා
ම උත්තරදෙන පිණිස ගඟ සම්පයට ගෙණගො
ස්, දිය පෙත්තා තණකෙල පතක් අබෝමා
හිසෙහි ගසා දිය පෙත්තුවාය-තණකොල යහ
මිත් කාලා වැඩිවී අමු තණකොල පහරණවාය
කියා පෙත්තුවාලු.

නාය නොදෙන්නාගෙන් නාය අයකර ඡ්නාගෙන් ක
ථාව--නාය නොදෙන්නා නාය අයකර ඡ්නාගෙන්

අන් පතාග පතනක් නයට අරණ් නොගෙවා පසු
 වෙන අතර නය අයකරණ්නා නිපව්ටක් විත් ඉ
 ල්ල නමුත් දෙනවයි කිය කියා ප්‍රමාදවෙද්දි එ
 ක් දිනක් නය අයකරණ්නා ඇත එනවා දක
 නය නොදෙන්නා මැරුණු අන්දමට නිදගණ
 ඔහුගේ සත්‍රී ඒ ලග ඉදන් ලකෝති කියා ගඬ
 න්ට පටමගත්තාය-එව්ට නය අයකරණ්නා වා
 ඩිව් සුසුම්ලමින් ඉන්නා ව්ට, ඔහුට් යන්ට ගර්ණ
 පිණ්ස නය නොදෙන්නාගේ සත්‍රී කාරණ කි
 නුමුත් නොගෙස්, දර ශූය බැදීමටත් මොහු
 උදව්වී ර්ටිට මිනිය තබනතුරුත් බලා සිට “ම
 ගෙ යහඵවා සමග මමත් නසිමි” කියා මිනිය පි
 ටට පැනනැගුණම මැරුණු අන්දමට උන් මිනි
 යා නැගිට මිල පොලි දෙගුණයක් දෙමැයි පො
 රෙන්දුමු ව්ට බැස අයකරගණ ගියාල.

Story of the creditor and the debtor. A cer-
 tain debtor who had evaded his creditor for a
 long time to escape the payment of his debts,
 seeing the creditor come one day to his
 house pretended to be dead. The wife of the
 supposed dead man began to yell out for
 grief. The creditor who saw through all
 this, waited till the body was placed on the
 funeral pyre, and then jumped on the suppos-
 ed dead body, saying “I will also die with
 my friend,” whereupon the supposed dead
 man got up and promised to pay off the
 amount due from him with twofold interest.

නුවතැති සතුරු නුනුවත මිත්‍රයාට වඩා උතුම්.

A wise enemy is worthy of more respect than a
 foolish friend.

පෙව් කිරි වැන්න විෂගොර සේ.

As gave to drink milk to a venomous serpent.

කමා වරදස භොදිස්සෝ මෙරමා දෙස් දිස්සෝ.

One's own fault will not be seen at all, while the fault of another will be seen.

තෙලෙන් බැද්දත් කොබෙයි යු.

Though fried in oil, yet it is a wild-pigeon.

දඹම්මාගෙ මුචාවෙන් සතුන් මරණ්ණා වගෙයි.

Like killing animals by concealing behind a tame buffalo.

දුහුණ දන දෙන ඔවා වැද්දත් දෙසන බණ වැනි.

Advice given by unlearned is like the preaching of *Voddáhs*.

මුක්කර තිදෙනාගෙ කථාව-එක් ගෙදරක පුත්තු තුන්දෙනාම මුක්කරයොයි-එයින් වැඩි මහල්ලාව මගුල් අහපු ගෙදරට මේ තුන්දෙනා එකතුව සිද්දි කථානොකරණලෙස මව් අවවාදදී ඇරියා ලු-එතන කැමිදී එකකක් කැදර අන්දමට කන හිනා අහිනා බුගෙ ඇඟ නෙහුත්තුවාම “බු මා මරයි” කීදු, අහිනා “කථානොකර ඉඳු” කීදු, අහිනා “අම්මා කිලෙස මම විවරය කථා නොකළේ” කීවාලු.

වතුර හේන ඔරුවට දියාලුව මොටද ?

What is the use of a baling-vessel for a boat that is not leaky ?

හක්ගෙඩියෙ වක්කල කිරීමෙහි.

As the purity of cow-milk poured into a conch-shell.

හිතුවත් මෙර උසට ලැබෙයි නම තල කුසල් පමණට.

Though your hopes are as high as *Maha-méru*, yet you will get according to your merits.

NOTES.

1 There is an allusion here to an obsolete custom. A man who was anxious that another should partake of his hospitality used to seize his intended guest by the wrist, while a man whose hospitality was a mere pretence, used to get hold of the elbow of his guest.

2 ඉසම-An obsolete word, meaning low caste.

3 Pansil-Five precepts of Buddha, which forbid lying, stealing, drinking, killing, and adultery

A person is said to receive Pansil when he solemnly promises in the temple before a Priest, to adhere to these five precepts.

4 This refers to the condition in which a wood-apple swallowed by an elephant passes out. According to the popular notion a wood-apple swallowed by an elephant passes out without any kernel.

5 The last Kandyan King Sri Wikramarajasingha, for a conspiracy formed against him by his Prime minister Ehelapola put to death the wife and children of the latter under circumstances of the utmost barbarity. Not being content with this, he ordered all the Ehela trees (*Indian Laburnum*) in the kingdom to be rooted out in order that all traces of Ehelapola's name might be destroyed.

6 This is an allusion to a popular superstition that the mere contact of a house-lizard renders incurable a man who has been wounded by the teeth of an alligator.

7 This proverb too is based on a popular belief. The Kéndatta is a kind of bird with a long bill, the two parts of which are curved inwards, and hence according to the popular belief, he is never able to take in a sufficient amount of water to quench his thirst.

8 Gílimalé is a village which is proverbial for its betel.

9 Láha, is a basket used in measuring Paddy.

10 A monkey, whose teeth has been set on edge by eating Goraka (which is very sour), shows his teeth.

11 Gónagala, is a small rock at the mouth of Pánaduré river.

12 Totagamuwa, was the residence of Srí Rá-hulasthawira, (commonly known as Totagamuwa Priest) a very learned Buddhist Priest. His knowledge of Buddhism was so perfect that he knew the whole of the Tripitaka by heart. His acquaintance with secular learning is said to have been equally marvellous. Those who are conversant with his writings call him the Shakespear of the East.

13 Malbaliya, a flower offering to the Planets. A Malbaliya can be raised by one or two men.

14 Dambul Wihâra. This is a well known Temple in Dambul hewn out of a solid rock, about 600 feet high. It contains over fifty images of Buddha. An idea may be performed of its vast dimensions from the fact of its having once sheltered a whole regiment of troops.

15 The fig tree never bears flowers.

16 There is an allusion here to a story which runs thus:—In a certain village there lived the widow of a blacksmith and her only son who was himself a blacksmith. This blacksmith's knowledge of Tamil was confined to the single expression *நமக்குத் தெரியும்*, "I understand." It happened that on one occasion a Tamil man brought to him a gun in order to get removed from the barrel a charge of powder and shot which it contained. The man, on handing over the gun to the blacksmith, explained to him in Tamil the object of his

visit. The blacksmith looked very wise and said, நமக்குத் தெரியும் On finding out after due examination that the barrel contained something, he made preparations to insert in it a red-hot iron. The owner of the gun remonstrated to no purpose against such a proceeding. நமக்குத் தெரியும் was the reply of the blacksmith, who immediately afterwards introduced into the barrel the red hot iron, an act which resulted in the explosion of the powder and the death of the unfortunate blacksmith. The mother of this unlucky man ever afterwards bitterly lamented the misfortune of her son, who, by his attempts to speak in an unknown language not only brought death on himself, but also put an end to a race of which he was sole representative.

17 Kapurála. God-priest. Tikirirála, is an assistant of the Kapurála, who cooks the rice which the Kapurála offers to the gods. At the close of the ceremony it is customary for the Tikirirála to eat the rice thus offered up.

18 The Paduwas, are a very low caste who are forbidden the use and possession of any vehicle. The possession of white bullocks which were highly esteemed in olden times, would in their case be altogether absurd and ridiculous.

19 Mera or Mahā-mèru—The sacred mountain mèru in the centre of the four great continents, compared by the *Sinhalese*, to the tabor, and encircled by the seven seas which are separated from each other by seven circular rocks, the residences of various demi-gods, demons, sprites, and *gurulas*, &c. and are under the sway of the four *waran deviyó*, or regents of the four points of the compass; the height of mèru is said to be 84,000 *yoduns* 42,000 of which are below the surface of the earth; on its top *Sakra* holds his court surrounded by the gods of *Svarga*, and underneath its base is the residence of the *asuras*. CLOUGH'S DICTIONARY.

20 Pānmađuwa, a temporary shed erected for the purpose of invoking the gods and making offerings to them. It is so called because the ceremonies are performed by lamp-light.

21 Ginimaduwa—The place where offerings are made to Agni-devi, the goddess of fire.

22 Kemana—A peculiar kind of basket placed in streams for catching fish.

23 Anam—A peculiar kind of native curry generally consisting of cocoanut-milk, jack, and pumpkin.

24 The allusion here is to the following story :— A party of highway men were once carrying a bull they had killed in a palanquin. Being asked by several people what the palanquin contained, they replied that there was in it a patient. One person however seeing a tail hanging out, asked them what that meant. The reply of the men was “that the tail was identical with the disease of the patient.”

25 Hungās—A kind of prickly fish found in rivers &c.

See page 70.

“A golden vessel is necessary to hold the lion’s grease.”

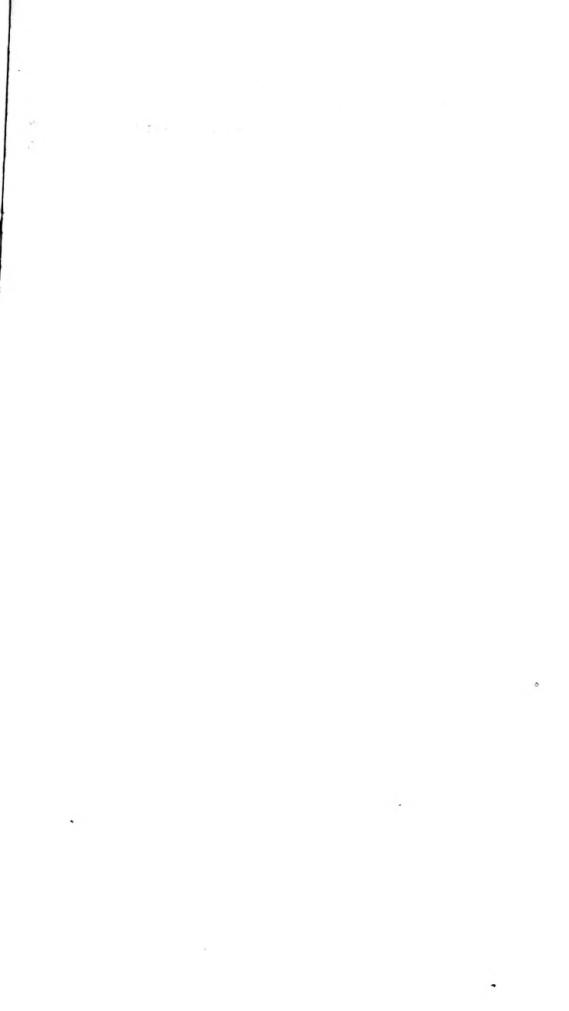
This refers to the popular belief that lion’s grease corrodes any vessel other than golden.

ERRATA ET CORRIGENDA.

Page.	Line.	Corrected
2	2 ones own gum is &c.	one's own gums are &c.
"	11 Kernal	Kernel.
3	6 Pappaya	Pappaw.
6	1 Cling on	cling even
7	9 earings	ear-rings
11	12 thestomach	the stomach.
13	1 civat-cat	civet-cat.
15	14 wrath	wroth
19	12 & 11 chamelion	chameleon
"	15 earing	ear-ring
21	14 on the pretence	on pretence
24	1 jewe	jewel.
28	9. 12. 13. 15. 16. Brahamin	Brahmin
29	9 10. A well from which &c.	A drawn well is never [dry.
30	5 barbar	barber
33	12 areacanut	arecanut
35	8 The story of the brim &c.	[falling, the story of the brim
36	17 Though gone	Though you go.
37	6 With jumping	with might and main
33	2 & 3 kill and bring &c.	bring some guanos kill- ed.
40	6 wisemen	wise men.
44	1 ones	one's
45	2 & 3 Having born &c.	Could one who is born to quarter of a measure of rice clean half a measure ?

- 59 4, 5 a cat were
&c. "were a cat to come now
I would break him in
two."
- 62 8 style stile
- 71 7 Club a club.
- 72 4 fonnd found
- 65 2 එකා බැගින් වෙනුවට අවුරුද්දට එකා බැගින්.

tion even in hell." On page 62 we find the saying "The adze which straightens timber is itself not straight"—which may well be compared with that attributed to Isocrates: "I am the whetstone which though dull itself sharpens others." For an exquisitely poetical idea let us turn to page 71, where we find the words "Like the swan which sucks milk out of water." Such a thought would make the fortune of a small poet. Do we want something quaintly humorous? Take this story of the man whose calf got its head fixed in a pot. A friend celebrated for wisdom, on being called in, cut off the calf's head, broke the pot, and restored the head to the owner of the calf, saying, "What will you do when I am dead and gone?" This is like a story in Dasent's Norwegian tales where a goody is found by a friend beating her husband's head with a mallet. When remonstrated with, she replies: "I have given my husband this new shirt to put on and I am beating a hole in it for his head to come through." There is a similar story put into the mouth of Buddha about a bald carpenter whose son broke his head with an axe, while killing a mosquito. One of the most bitterly satirical stories in this collection is the one in which a woman who had been married to a poor man on account of his high birth, on being visited by her parents and having nothing to offer them, began stirring in a pan on the fire, and on being asked what she was doing replied: "Oh! I am trying to fry the honour you got for me in this old pan." The proverb "A country can be hedged about but not the tongue" has a parallel in Persian: "You may padlock the gates of a town but never the mouth of a foe." We all know Juvenal's "*Scabies scribendi*";—"The curse of writing is an endless itch." The Sinhalese proverb takes the form of a "*scabies loquendi*," i. e. "The more you scratch the more you have to scratch, the more you talk the more you have to talk." On page 34 we find the saying "The deaf man on hearing the song of the dumb man clapped his hands for joy." We commend this to the Irish member who recently stated that "as long as Ireland was silent under her wrongs so long was England deaf to her cries." There are one or two lofty sayings in this little collection. Such are "A man of patience is a banner of victory in the battle field"; "Poverty is lighter than cotton"; "A man will pass his days according to the purity of his mind"; "Great men will know the good qualities of their equals," &c.; and there is a quaint mixture of humour and pathos in the saying "On the day the sinner's head was shaved there was hail."

There is one more remark to make: why have we none of the rich stories of the doings of the men of Tumpane?—the Boetia of Ceylon—how they with all gravity proceeded to dig up and carry away a well of water. In the Kandian country the expression "a Tumpane man" is equivalent to a "born fool." They are like the wise men of Gotham in Nottinghamshire who built a hedge round a cuckoo to have him to sing all the year round. When the cuckoo flew away they said, "Let us

